

Nieuwsbrief december - 2020 -

Beste deelnemers van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad. De laatste nieuwsbrief van het Platform stamt uit januari 2019. Die had zo'n beetje de gebruikelijke omvang van 14 pagina's, maar de alerte Platformleden hebben natuurlijk al lang gezien dat deze editie van 2020 aanmerkelijk dikker is.

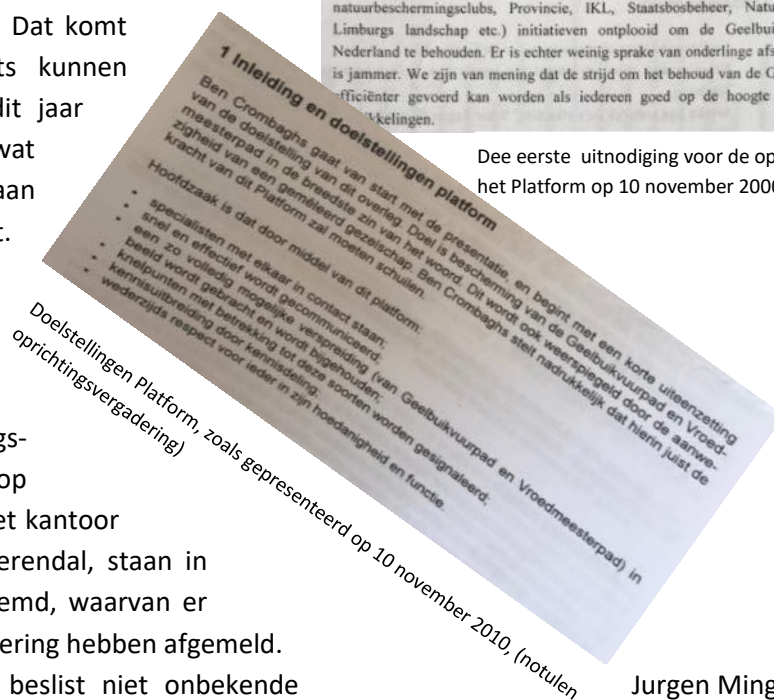
Waarom vraagt u zich dan af? Dat komt omdat wij met gepaste trots kunnen meedelen dat het Platform dit jaar maar liefst 20 jaar bestaat, en wat ons betreft nog niks aan enthousiasme heeft ingeboet. Sterker nog, het aantal deelnemers aan het Platform, dat is door de jaren heen alleen maar gegroeid.

In de notulen van de oprichtingsvergadering, die plaats vond op vrijdag 10 november 2000 in het kantoor van Staatsbosbeheer in het Gerendal, staan in totaal achttien personen genoemd, waarvan er zich twee netjes voor de vergadering hebben afgemeld.

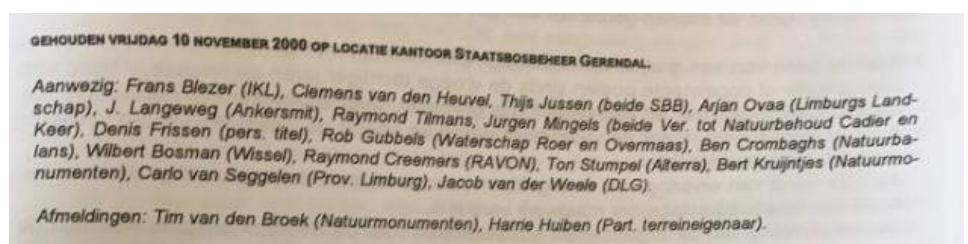
Sommigen van ons, zoals de beslist niet onbekende Raymond Tilmans, Denis Frissen, en Harrie Huijben prijken al op van de eerste bijeenkomst van 10 november 2000. Anderen, zoals Wiel der vorst, Vincent Gustings, Rutger Gerritsen, Hub Reumers en Ed Gubbels volgden spoedig, misschien waren ze al bij de al bij de tweede vergadering bij, wie zal het zeggen? Feit is dat al deze mensen er nog steeds zijn en zich nog steeds met hart en ziel inzetten voor de doelstellingen die we toen hebben geformuleerd. Hoe dit tijdens de oprichting van het Platform werd geformuleerd kun je nog lezen in de bovenstaande figuur, afkomstig uit de eerste notulen. Als ik daar zo naar terugkijk, dan zijn veel van die doelstellingen van 20 jaar geleden behaald, of worden ze nog steeds zoals ooit bedoeld gepraktiseerd. Wat hebben we in die tijd allemaal bereikt? In deze dubbeldikke nieuwsbrief leest u er meer over. Er komen leden van het eerst uur aan het woord, we staan stil bij hoogtepunten in

De eerste uitnodiging voor de oprichting van het Platform op 10 november 2000.

Jurgen Mingels, de notulen
Pittie, Dion van

Aanwezigen op de oprichtingsvergadering van het Platform

de strijd om het behoud van de geelbuikvuurpad en de vroedmeesterpad, zoals het omvormen van de groeve Blom als leefgebied voor beide soorten. Hoe staat het nu met de groeve en vooral ook met onze soorten in dit relatief kleine, maar zeer fraaie 'Natuurmonument', en nog heel veel ander zaken. En dan Vincent Gustings en Rutger Gerritsen, twee fanatieke jonge knullen, die zich al snel bij het Platform aansloten en in hun niet te stuiten enthousiasme samen een stuk grond kochten om er een leefgebiedje voor de geelbuikvuurpad en de vroedmeesterpad te ontwikkelen. Nu hebben ze zelf inmiddels kinderen, maar de aandacht voor de geelbuikvuurpad is er nog steeds.

Dat hadden ze misschien wel afgekeken van de wat oudere garde, zoals Harrie Huijben en Ed Gubbels, die toendertijd ook al de nodige hectaren hadden verworven voor natuurontwikkeling met bijzondere aandacht voor de geelbuikvuurpad en de vroedmeesterpad. Prachtig, de manier waarop hij samen met zijn vrouw nog steeds bezig is de levensomstandigheden voor beide soorten te verbeteren. Of Frans Abels, die een raar padje hoorde fluiten op de Keверberg, rondom zijn boerderij. Toen hij er achter kwam dat dit vroedmeesterpaden waren, was ook hij binnen de kortste keren besmet met het 'heuvellandpaden-virus'. Hij werd lid van het Platform en zorgde er persoonlijk voor dat de kleine kwijnende populatie binnen de kortste keren uitgroeide tot een populatie van vele tientallen dieren! Wie had dit soort activiteiten 20 jaar geleden verwacht? Wij als oprichters van het Platform beschouwden ons lange tijd ook als echt fanatiek, maar we zijn in de afgelopen jaren onze 'meerdere' met regelmaat tegen het lijf gelopen. Geweldig!

Samen monitoren we al vele jaren de ontwikkelingen van vrijwel alle populaties van beide soorten zodat knelpunten en negatieve ontwikkelingen tijdig worden opgemerkt en er in onderling overleg naar een passende oplossing kan worden gezocht, al twintig jaar lang! De laatste jaren spelen deelnemers van het Platform daar een steeds grotere rol bij. Neem bijvoorbeeld Huub Gillissen, die inmiddels al vele jaren de Dorrenweg en de Wolfskop afstruint, op zoek naar geelbuikvuurpaden en vroedmeesterpaden, of Gerard Janssen, die hetzelfde al vele jaren doet in het Gerendal. Super dat ze zich ieder jaar opnieuw hiervoor in willen zetten.

Namens de hele redactie wens ik alle lezers, zoals vanouds, veel leesplezier. Wij zijn super trots op alle steun die we de afgelopen 20 jaar van jullie mochten ontvangen en ik zou zeggen: 'op naar het 25-jarig jubileum.'

Ben Crombaghs, mede namens Edo Goverse, Frans Blezer en Naomi Lambrikk

BESCHERMING VAN PRIORITAIRE SOORTEN IN LIMBURG, de gedeputeerde aan het woord

Limburg heeft een bijzondere verantwoordelijkheid als het gaat om de bescherming van de geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad. Ze komen in Nederland alleen in Zuid-Limburg voor omdat de omstandigheden voor deze dieren gunstig zijn door de aanwezigheid van ons unieke landschap met mergelgroeven in het Heuvelland. In het provinciale natuurbeleid zijn deze soorten daarom aangewezen als prioritaire soorten. De populaties van beide soorten zijn vooral vanaf de jaren zeventig hard achteruit gegaan. Dat kwam door het verdwijnen van talloze veedrinkplaatsen en achteruitgang van geschikt landbiotoop als gevolg van schaalvergroting en intensivering van de landbouw en specifiek voor de geelbuikvuurpad ook door het egaliseren, verharderen of opheffen van veldwegen en bospaden.

Vooraf met de oprichting van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad, 20 jaar geleden, is de achteruitgang tot staan gebracht. Door de grote diversiteit aan organisaties, waaronder natuurbeheerders, IKL, onderzoeksbureaus en – instituten, gemeenten, waterschap, vrijwilligers, particuliere grondeigenaren, waaronder ook boeren, en het bedrijfsleven die in deze 20 jaar kennis en ervaring hebben uitgewisseld, is een uniek samenwerkingsverband ontstaan dat 20 jaar geleden zijn tijd reeds ver vooruit was.

Inmiddels zijn ook voor andere soortgroepen vergelijkbare platforms opgericht. Door de successen die zijn behaald, kan het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad over de grens in Duitsland en België op belangstelling en samenwerking rekenen. Excursies en presentaties van, regelmatig in opdracht van de provincie uitgevoerde onderzoeken, particuliere grondeigenaren die enthousiast verhalen nadat weer een nieuw aangelegde poel is bevolkt door een geelbuikvuurpad of vroedmeesterpad, hebben de kennis over deze dieren verrijkt en verspreid onder een groot publiek. Daarmee is ook het draagvlak voor de bescherming, instandhouding en het herstel van de populaties vergroot. Zelfs in Corona-tijd heeft het Platform de leden kunnen blijven informeren over het wel en wee van deze dieren. Ik heb er vertrouwen in dat de met tientallen mensen gevulde zalen waar deze kennis wordt gedeeld, na de Corona-crisis zullen terugkeren en zonder problemen het 25-jarig jubileum gehaald wordt. Want één ding is duidelijk, er is nog veel te ontdekken wat we nog niet weten van deze twee bijzondere iconen in ons Zuid-Limburgse heuvelland.

Mevrouw Carla Brugman-Rustenburg

Lid van Gedeputeerde Staten provincie Limburg

Portefeuillehouder Energie, Openbaar Vervoer, Natuur en Water

Feestelijke bijeenkomst bij de herintroductie van de geelbuikvuurpad in Heerkuil en Banholt op 11 september 2019. Na een aanwezigheid van circa 50 jaar is de geelbuikvuurpad weer terug in dit historische leefgebied. De eerste geelbuikvuurpadden werden in Banholt uitgezet door de gedeputeerde mevrouw Carla Brugmans-Rustenburg.

ENKELE LEDEN VAN HET EERSTE UUR AAN HET WOORD

JURGEN MINGELS - Van gifkickerschrik naar vroedmeesterpad en geelbuikvuurpad beschermer

Gifkickers in Keer

Tijdens mijn kinderjaren, begin jaren zeventig (+/-73), speelden mijn vrienden en ik veel in de bossen en velden rond Cadier en Keer. Hutten bouwen, cowboytje en indiaantje spelen of vlag veroveren, of lekker in de bossen en velden struinen op zoek naar avontuur. Tja, wat nu niet meer mag... Er werden ook wel eens kikkers en salamanders gevangen, voor de kick. We bekeken even hoe zo'n diertje er uitzag en zetten het weer terug. Als we een pot of een emmertje hadden, namen we ze ook wel eens mee naar huis. De vangst mocht van moeder niet in huis, maar wel buiten in de tuin, en na enkele dagen was de pot of emmer leeg; de amfibieën hadden zich zelf al bevrijd. In onze achtertuin kwamen toen regelmatig amfibieën voor, omdat de tuin toen aan het buitengebied grensde. Voor ons was het leuke daarvan dat de kikkers mijn zus en de buurmeisjes hilarische schrik bezorgde, waar wij jongens erg om konden lachen.

Er was een plek in Keer waar we veel kwamen en die duidelijk onze voorkeur als speelplek had en dat was de Julianagroeven (vroeger de Schiepersberg-groeven genaamd), een oude dagbouwgroeven die tussen 1938 en 1954 werd geëxploiteerd. In het midden van die groeven stond een hele grote silobunker waaronder de vrachtauto's moesten rijden om met mergel te worden gevuld. Deze bunker was ons fort en van de groeven zelf kenden we ieder hoekje, plekje en poeltje. We waren wel altijd op zoek naar avontuur of naar iets nieuws en op een bepaald moment zagen we iets bewegen in één van de vele poeltjes. Het waren eigenlijk meer diepe sporen van autobanden, afkomstig van legervoertuigen, jeeps en vrachtauto's die er regelmatig kwamen omdat het Nederlands leger er veel oefende o.a. met abseilen of camouflage- overlevingstechnieken. Het waren onze mooiste tijden als het leger daar was; wij mochten op afstand meekijken als zij aan het oefenen waren. Maar, terug naar wat we zagen: in één van die karrenspoorpoeltjes gevuld met regenwater en *pratsj*: "Een kleine kikker" riep één van mijn vrienden. Ik was er vlug bij om het diertje uit het water te vissen en liet hem op mijn handpalm met trots aan mijn vriendjes zien. Maar opeens draaide de kikker zich op zijn rug en we zagen een gele buik met zwarte vlekken. "Een gifkikker" riep een ander van mijn vriendjes hard uit. Ik wist niet hoe snel ik hem weer terug moest zetten en liet hem meteen verschrikt weer in de poel vallen. Dat schrikmoment is mij mijn hele leven bijgebleven en heeft in latere jaren een vervolg gekregen.

Julianagroeven, 16 mei 2005

Dat is een geelbuikvuurpad

Midden jaren zeventig ging ik wel eens met een vriend mee naar de NEKAMI-groeve, die nu groeve 't Rooth heet. Zijn vader was daar kraanmachinist en zaterdag 's ochtends werden de machines gepoetst en de lagers ervan gesmeerd en dan mochten wij ook de groeve in om mee te helpen. Er was dan ook wel even tijd om op ontdekkingstocht te gaan. Die groeve zag er anders uit dan de Julianagroeve: kaal, bijna geen begroeiing, geel van de mergel en veel vuursteen- en mergelhopen en héél veel *pratsj*, modder en alweer karrenspoorpoelen.

Op één van die zaterdagochtenden zag ik opeens in één van die karrensporen iets zwemmen. Ik ging eens goed kijken wat dat kon zijn en, jawel hoor, weer zo'n "gifkikker". Tijdens de schaft vertelden mijn vriend en ik dat we een gifkikker hadden gezien. Eén van de oudere groevewerkers vroeg aan ons hoe dat diertje uitzag. Wij in geuren en kleuren uitgelegd hoe het er uitzag en ook het voorval verteld van de gevangen "gifkikker" enkele jaren eerder in de Julianagroeve. De man begon te lachen en zei: "Dat is geen gifkikker, dat is een geelbuikvuurpad". "Een wát.....!?", was onze reactie..... Hij vertelde toen dat hij al decennia werkte in

de groeve en op een gegeven moment na een aantal jaren was hem opgevallen dat het ieder jaar na een hevige zomerse hoosbui 's morgens vroeg in de groeve krioelde van honderden en honderden padjes. Je moest nog goed uitkijken waar je liep om er geen plat te trappen, zei hij verontrustend. Hij had er eens eentje gevangen en goed bekeken en in een boek opgezocht wat het precies was. Het bleek een geelbuikvuurpad te zijn. En zo werd onze "gifkikker" omgedoopt naar zijn echte naam, geelbuikvuurpad. Deze gebeurtenis ben ik nooit vergeten: het heeft een indruk achtergelaten met verstrekkende gevolgen!

Een vereniging met een poelenwerkgroep

In 1966 is in ons dorp Cadier en Keer de Vereniging tot Natuurbehoud (VTN) opgericht – één van de eerste lokale natuurverenigingen in Limburg en zelfs in Nederland. De VTN is begonnen met vogelnestkastjes te maken en op te hangen, jaarlijks in het buitengebied een opschoonactie te organiseren en ad hoc natuurbehoud-werkzaamheden te verrichten, zoals wilgen knotten, kalkgraslanden ontdoen van struikgewas en ook poelenonderhoud. In 1989 zijn bij de VTN werkgroepen gevormd, waaronder ook een poelenwerkgroep. Deze onderhield jaarlijks enkele poelen. Voor mij streken mijn tiener- en jeugd tijd in de jaren tachtig voorbij en in die tijd lagen mijn interesses bij andere natuur☺. Maar tijdens wandelingen kon ik het toch niet laten als we langs een poel liepen om vlug even een blik over, in en langs de waterkant te werpen en te zien of ik iets bijzonders kon ontdekken zoals dril, kikkervisjes, een kikker of een salamander.

In 1989 ben ik actief gaan deelnemen aan de vogelwerkgroep van de VTN – vogels daar gaat mijn liefde in eerste instantie naar uit – maar enkele jaren later ben ik uit interesse ook actief gaan deelnemen aan de

Samen met Raymond, rond de eeuwwisseling diverse kunststofbakken ingegraven op diverse plekken.

Raymond Tilmans tijdens het monitoren, 22 maart 2003.

poelenwerkgroep bij de VTN, waar we als klein werkgroepje elk jaar wel ergens één of meerdere poelen of oude betonnen drinkbakken opschoonden of een poel vrijmaakten van struikgewas en bomen die in een aantal jaren die poel hadden overwoekerd. In 1997 kwam er een nieuwe bewoner in Cadier en Keer: Raymond Tilmans. Zijn natuurliefde ging vooral uit naar amfibieën en reptielen en na slechts enkele weken in Cadier en Keer kwam Raymond als nieuwe dorpsbewoner de poelenwerkgroep versterken. Door onze gedeelde interesse in amfibieën en reptielen ontstond tussen Raymond en mij een vriendschap die de poelenwerkgroep ten zeerste ten goede kwam. Samen met Raymond was het goed lobbyen en gaandeweg werden maatregelen getroffen voor het welzijn en behoud van amfibieën en reptielen en hun biotopen. Raymond is milieukundige en heeft bij die studie ook ecologie gehad (zelf ben ik omgevingsdeskundige en autodidact). De volgende jaren waren wij in de werkgroep vaak actief in het veld, onder andere omdat monitoring een nieuwe activiteit van de werkgroep was geworden. Een heel leuke bijkomstigheid was dat we een poelenronde-monitoring op een warme zomeravond altijd afsloten op een terrasje met een lekker Belgisch biertje. Dat zijn ook hele mooie waarnemingsmomenten ☺!

Gebeurtenissen met een gevolg

De gebeurtenis met de “gifkikker” en het leren dat het een geelbuikvuurpad betreft heeft, met actieve medewerking van natuurvriend en -beschermer Raymond, mede tot gevolg gehad dat er een platform werd opgericht. Raymond en ik hadden inmiddels veel contact met o.a. Frans Blezer van IKL (Instandhouding Kleine Landschapselementen), voor ons dé amfibieën-specialist, -vraagbaak en -adviseur. De interesse en de focus om meer zorg en beschermingsdaadkracht te realiseren voor levensvatbare populaties van de in Nederland zeer zeldzame soorten geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad werd ook al gedeeld door mede-voorstanders zoals Frans Blezer (IKL), Wilbert Bosman van RAVON (Reptielen Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland), Ben Crombaghs van Bureau Natuurbalans-Limes Divergens BV en enkele medewerkers van landelijke en Limburgse natuurorganisaties zoals Staatsbosbeheer (SBB), Natuurmonumenten (NM) en Stichting Het Limburgs Landschap (LL). Deze instanties hielden zich al in de periode 1990-2000 bezig met advisering en monitoring van de uitvoering van landelijke beschermingsplannen voor deze zeldzame padden. Ondanks al deze initiatieven tot bescherming gingen beide paddensoorten echter nog steeds achteruit. Dit had tot gevolg dat op 10 november 2000 een gezamenlijk overleg werd gepland met bovengenoemde partijen op het kantoor van SBB in het mooie Gerendal, waar – heel toepasselijk – ook leefgebieden van de geelbuikvuurpad- en vroedmeesterpad zijn. Raymond, Denis Frissen en ik waren de enige vrijwilligers: de overige deelnemers waren beroepsmatig aanwezig. Vandaar ook dit artikel van de hand van een vrijwilliger. Tijdens dit overleg werd er gezamenlijk besloten om een platform te gaan oprichten ten behoeve van het behoud van beide paddensoorten. Het platform kreeg de toepasselijke naam ‘Platform Geelbuikvuurpad & Vroedmeesterpad’.

Platform Geelbuikvuurpad & Vroedmeesterpad

In deze speciale jubileum-nieuwsbrief staan een aantal activiteiten omschreven die het Platform heeft uitgevoerd met vermelding van de behaalde resultaten. Die ga ik niet herhalen. Wat ik wel graag wil vermelden is dat het VTN-lokaal, de zolder van het gemeenschapshuis 't Keerhoes in Cadier en Keer, het basis-overleg-lokaal voor het Platform is geworden.

Hier zijn jaarlijkse bijeenkomsten voor overleg georganiseerd, met als hoogtepunt in 2004 een Symposium geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad, in het gemeenschapshuis in 't Keerhoes met

aansluitend een excursie in Groeve 't Rooth. De organisatie daarvan was in handen van Bureau Natuurbalans-Limes BV, IKL en de Provincie Limburg, met medewerking van de werkgroepsleden van de VTN-poelenwerkgroep. Raymond Tilmans was die dag één van de sprekers. Zijn kernpunten waren:

- Lokale politici en beleidsmakers betrekken bij het behoud van de geelbuikvuurpad en de vroedmeesterpad.
- Meer bekendheid creëren bij de gewone burger.
- Het bedrijfsleven meer betrekken bij de instandhouding van deze dieren.
- Het accent verschuiven van de poelenaanleg van de afgelopen jaren naar een betere inrichting en beheer van bestaande poelen.
- Het laten aansterken van kwijnende populaties.
- Meer over de grenzen samenwerken met de Belgen en de Duitsers.
- En het belangrijkste: de betrokkenheid van lokale vrijwilligers vergroten en benutten

Op 4 juni 2004 en 16 december 2013 vonden enkele van de velen bijeenkomsten van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad plaats. Tijdens deze bijeenkomsten waren Ben Crombaghs, Wilbert Bosman en Frans Blezer de woordvoerders.

Symposium over de geelbuikvuurpad en de vroedmeesterpad, georganiseerd door het Platform.

Excursie groeve 't Rooth als onderdeel van het Symposium in 2004

Op zoek naar geelbuikvuurpadden in de groeve 't Rooth

Gebeurtenissen herhalen zich, maar nu in een moderner jasje

De afgelopen 20 jaar heeft het Platform poelen, bakken en inrichtingen in alle soorten en maten uitgegraven en toegepast voor het behoud van de geelbuik- en vroedmeesterpad. De laatste jaren worden ook kleine ronde betonnen bakken ingegraven (die je kunt laten leeglopen), want onderzoek heeft aangetoond dat ze een heel positief effect op de padden hebben. Vooral de geelbuikvuurpad reageert heel goed hier op. Hoe ironisch kan het zijn, 20 jaar geleden werden door de ruilverkaveling “Mergelland-West Zuid-Limburg” vele, bijna alle ingegraven betonnen veedrinkbakken juist verwijderd. Met het leegscheppen van één van die bakken toentertijd hebben we het belang ervan voor amfibieën aangetoond door 73 bruine kikkers en 7 salamanders uit één zo’n bak te vangen. Deze bak en nog een enkele andere hebben we kunnen behouden, maar de rest is allemaal vernietigd met als gevolg..... dat we nu na 20 jaar nieuwe gelijkwaardige betonnen bakken gaan plaatsen. Deze blijken al vrijwel meteen een heel positief effect op amfibieën te hebben! Dit bevestigt weer eens hoe belangrijk lokale ervaring en deskundigheid is.

Julianagroeve, 10 oktober 2004. De VTN-poelenwerkgroep en enkele vogelwerkgroepsleden van Bemelen. Op de tractor Wil Pittie, een gedreven Geelbuik- en Vroedmeesterpad-beschermer en -werker. Vierde van rechts, met hoed, de schrijver van dit stuk.

De jaren negentig. Links in de boom de schrijver, zingend, en beneden Heerko Damsma. Rechts vult de eerste VTN-poelenwerkgroepsleider Bert Janssen met behulp van de brandweertlieden van Cadier en Keer een gerestoreerde betonnen bak met water. Tevens zijn er voorzieningen getroffen zodat vogels ook kunnen drinken en een ontsnappingsmogelijkheid hebben via een talud van takken.

Advies

Mijn en ons (Raymond en poelenwerkgroep) advies was 20 jaar geleden en heden ten dagen nog steeds onveranderd: zorg voor een aaneengesloten ketting van poelen, waarin de ronde betonnen bakken een sleutelrol spelen, om zo de grotere leefgebieden van deze zeldzame amfibieën aaneen te rijgen en natuurgebieden met hun specifieke biotopen met elkaar te verbinden. Als voorbeeld: het Bemelerberg/Schiepersberg-complex en het Savelsbos-complex, beide Natura 2000-gebieden. Het belang van voortplantingswateren gaat verder dan leefgebied voor amfibieën te creëren. Ze dienen tevens als drinkbak voor vogels en andere wilde dieren, wat nu – maar nog veel meer in de toekomst – zéér belangrijk zal zijn door de opwarming van de aarde, met zijn extreme hitte en langdurige warme en droge periodes, zoals we die in 2018, 2019 en 2020 hebben gehad. Wij als boosdoener kunnen de negatieve effecten daarvan voor amfibieën proberen zoveel mogelijk te beperken, door veel voortplantingswateren, poelen en drinkbakken, in het landschap te plaatsen en te onderhouden. Het is dan wel letterlijk en figuurlijk een druppel op een gloeiende plaat, maar veel druppels vullen ook een bak..... Daarom probeert de VTN waar dat mogelijk is, haar steentje aan het plaatsen van drinkbakken bij te dragen. Waar dat nodig is wordt er zelfs aan mee betaald.

22 april 2014. Onder leiding van Wil Niessen en Ben Crombaghs worden onderaan de Wolfskop twee langwerpige betonnen poelen aangelegd. De Wolfskop vormt een belangrijke stapsteen tussen de natura 2000 gebieden Bemelerberg en Schiepersberg en Savelsbos.

Op 19 juni 2014 kreeg ik de eer de eerste Geelbuikvuurpadlarven uit te zetten in de nieuwe betonnen poelen onderaan de Wolfskop. De soort komt er nog steeds voor. In 2020 trof ik in één hier recent geplaatste drinkbak maar liefst 10 volwassen exemplaren aan.

Bovenste foto. Op 16 maart 2019 zijn in opdracht van de VTN twee ronde betonnen bakken geplaatst in het nieuw te ontwikkelen Klimaatbos op de Riesenberg nabij het VTN wandelpad. Dat gebeurde door de specialist Marcel Nijskens, Heerko Damsma en schrijver dezes in samenwerking met gemeente Eijsden-Margraten en Ben Crombaghs van Bureau Natuurbalans-Limes Divergens BV, met subsidie van de Provincie.

Foto onder. Op 9 november 2020 zijn in het VTN Bijen-weitje onder aan de Wolfskop door IKL-specialist Wil Niessen twee ronde betonnen bakken geplaatst, in opdracht van en mede betaald door de VTN.

Vrijwilliger en de jeugd

Het is ook van belang om als vrijwilliger de handen uit de mouwen te steken door actief deel te nemen en als voorbeeld te dienen voor anderen, vooral voor de jeugd. Ook hier besteedt de VTN veel aandacht aan. Samen met de jeugd een poel opknappen, of landbiotoop aanleggen voor amfibieën is erg leuk om te doen. Educatie aan de jeugd moet beslist niet worden onderschat en/of vergeten, want jong geleerd is immers oud gedaan. En vergeet niet, we hebben het hier ook met een beetje geluk over toekomstige leden van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad.

Op 19 september 2020 is de VTN-jeugdwerkgroep aan slag geweest t.b.v. het behoud van amfibieën onder aan de Wolfskop.

Namens de VTN-poelenwerkgroep van harte gefeliciteerd met het 20-jarig jubileum Platform Geelbuikvuurpad & Vroedmeesterpad. Ga zo door, ik heb er alle vertrouwen in, gezien de jongste ontwikkelingen, dat ook bij een toekomstig 25-jarig jubileum de geelbuik- en vroedmeesterpad dankzij het Platform in Nederland niet zijn uitgestorven. Proficiat!

Mijn motto: **Natuurbehoud is Zelfbehoud**

Jurgen Mingels, mede namens Raymond Tilmans

JO LANGEWEG - voormalig plantmanager van Ankersmit maalbedrijven

De geelbuikvuurpad zorgde voor de samenwerking

Ik ben circa 10 jaar lang, als vertegenwoordiger van Ankersmit Maalbedrijven, lid geweest van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad. Als plantmanager van een commercieel bedrijf vond ik het wel een beetje apart, dat ik gevraagd werd hierin zitting te nemen. Een van de doelstellingen van het Platform trok me vooral over de streep om hier tijd in te steken en dat was: *niet praten over elkaar maar met elkaar.*

Zo'n 10 jaar geleden ben ik met pensioen gegaan, dit betekende ook het einde van mijn deelname aan het Platform, maar ik denk daar nog steeds met een goed gevoel aan terug. Daarom vind ik het fijn om, en dat doe ik met plezier, een bijdrage te leveren aan dit jubileum nummer.

De geschiedenis van Ankerpoort en de Limburgse padden is een hele lange geschiedenis. Al in 1938 werd het bedrijf 'Ankersmit Chemische fabrieken', opgericht op een apothekersvergunning. Men was namelijk van plan om vanuit de mergel kalk te gaan branden en dat is een chemisch proces vandaar de oude naam. De tweede wereldoorlog leidde voor het bedrijf tot enorme veranderingen, het hele proces van kalkbranden werd veranderd, waarna er alleen maar kalk werd fijngemalen en niet meer gebrand. Die werd onder meer verkocht als meststof voor de landbouw, als toeslag in de veevoederindustrie, als vulstof voor bitumen in wegenbouw en waterwerken zoals de Oosterscheldedam en de kades en pieren van Vlissingen en IJmuiden. Ook gebruikten ze de fijngemalen mergel voor het kleuren van bakstenen. Door het winnen van mergel ontstond er onbedoeld een steeds aantrekkelijker leefgebied voor de geelbuikvuurpad en de vroedmeesterpad, begreep ik gaandeweg van Ben Crombaghs.

Ik ben zelf in 1966 bij het toenmalige Ankersmit begonnen en heb er tot mijn pensioen gewerkt. Als plantmanager vielen ook de groeves onder mijn taken, en daarmee ook, zonder het eerst te beseffen, de zorg voor het behoud van de toen nog voor mij totaal onbekende geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad.

Verder leerde deelname aan het Platform mij dat er in de jaren '80 onder de leefgebieden van de soorten in het Limburgse landschap een ware kaalslag plaats vond en dat de exploitatie van groeve 't Rooth mede tot de redding van de geelbuikvuurpad voor Nederland heeft geleid. Enkele decennia bevond zich hier de enige resterende grote vitale populatie van de soort. Van

Jo Langeweg. Ik ben inmiddels al jarenlang met pensioen. Wandelen is een van mijn hobby's en ik wandel graag af en toe nog eens langs de groeves die ik lange tijd beheerd heb. Aan mijn lidmaatschap bij het platform denk ik nog steeds met veel plezier terug.

de twee overige populaties in het Gerendal en Wahlwiller was de laatstgenoemde locatie zelfs ook ontstaan door uitzettingen vanuit het Rooth.

Ondanks dit was er weinig tot geen begrip voor de exploitatie tussen de groenliefhebbers en groeve-exploitanten. Achteraf gezien vooral gebaseerd op een gebrek aan communicatie en bereidheid tot overleg. De aanwijzing van een deel van de groeve in 1987 als Beschermd Natuurmonument, door het voorkomen van de geelbuikvuurpad, met alle daarbij behorende verboden, verplichtingen en verantwoordelijkheden, was voor Ankerpoort dan ook zeker geen aanleiding tot een feestje. Daardoor werden extra problemen voor de bedrijfsvoering verwacht. Ook wij hadden het beste voor met de natuur en de omgeving maar tegelijkertijd ook de verantwoording voor de continuering van een bedrijf en zijn werknemers.

Ik denk als we van het begin af aan met overheden en natuurorganisaties meer rond de tafel waren gaan zitten en gepraat hadden, had het waarschijnlijk aanzienlijk minder tijd, frustratie en geld gekost.

Gelukkig werd er meer en meer overlegd en nam het onderlinge wantrouwen in de daaropvolgende 20 jaar gestaag af. Hierdoor kijk ik nu met voldoening terug naar personen en organisaties met wie ik heb samengewerkt om natuurdoelen in de afgewerkte delen van de groeve te realiseren. Het Platform, waar ik rond 2000, dus sinds de oprichting, lid van werd, was er beslist een van. Ik leerde beweegredenen van de natuurbeschermers beter begrijpen, en omgekeerd kregen zij meer inzicht en begrip voor de belangen van het bedrijf Ankerpoort en zijn werknemers. De bereidheid om samen te werken, in de letterlijke zin des woords, nam hierdoor in korte tijd sterk toe. Zelfs buiten de begrenzing van het beschermd Natuurmonument werden werkzaamheden en ontwikkelingen in de groeve 't Rooth door ons gedoogd, en uiteindelijk werkten we er zelfs aan mee. Juist de geelbuikvuurpad heeft voor de toenadering gezorgd.

De 'Nekami' ofwel 'groeve 't Rooth' in Cadier en Keer was rond 2000 het enige leefgebied in Limburg waar nog een flink aantal geelbuikvuurpadden voorkwam. Voor het voortbestaan van de soort in Limburg was behoud van dit leefgebied dus van cruciaal belang.

Ben Crombaghs had poelen aangelegd en de Vogelwacht hield de poelen schoon. Omdat de mergelbodem niet waterdicht was werden er in eerste instantie poelen met waterdichte folie aan gelegd, die raakten echter steeds lek.

Over de manier waarop dit moest worden voorkomen waren we het zeker niet altijd eens. Uiteindelijk heb ik hier op eigen initiatief, met eigen natuurlijke materialen, voortplantingswateren aangelegd. We waren dus gezamenlijk aan het opbouwen in plaats van, zoals ooit in het verleden, elkaar te bestrijden. Je maakt dan met elkaar afspraken en neemt elkaar serieus en dan ligt er voor je het weet een 'gedragen' plan. Omdat het een gezamenlijk plan is, kun je elkaar er ook op aanspreken. Ik heb vanaf die tijd veel plezier gehad aan de samenwerking. Vooral de laatste jaren waren boeiende jaren, omdat vergunningaanvraag en natuur met elkaar samenkwamen. Er ontstond een eerlijke samenwerking en dat was het begin van een leuke tijd.

Ook groeve Curfs was eigendom van ons bedrijf. Voor deze groeve was al decennia geleden, bij de vergunningverlening een afwerkplan gemaakt. In die tijd zijn de inzichten voor de afwerking natuurlijk enorm veranderd, maar dat stond helaas niet in de vergunning en dan heb je een probleem. Toen heb ik Ben Crombaghs van het bureau 'Natuurbalans-Limes Divergens' en Bart Peters (Bureau drift) een nieuw afwerkplan laten maken aan de hand van de publicatie "Verborgene Valleien" en ingediend bij de Provincie. Dat werd, omdat het breed gedragen werd, snel geaccepteerd. Toen aan het einde van de afgraving de groeve afgewerkt werd heb ik Ben Crombaghs gevraagd om bij de laatste detailafwerking aanwezig te zijn. Toen hebben we echt maatwerk geleverd. Hij bepaalde precies de ligging van de gewenste poelen en de vrije rotspartijen. Samen hebben wij toen met een graafmachine, vrachtwagen en dragline het aangepaste afwerkplan tot uitvoering gebracht. Toen dit klaar was en het stof was neergedaald, zijn we met alle partijen, Limburgs Landschap, Provincie en Stichting Ravon, door de groeve gewandeld. Iedereen was tevreden. Het zag er bij de oplevering echt heel ruig en onafgewerkt uit. Het Verborgene Valleien idee was uitgevoerd in de groeve Curfs. De groeve is ruig en daardoor juist mooi. Na de eindafwerking werd de geelbuikvuurpad er geïntroduceerd en de soort komt er nu, elf jaar later, nog steeds voor. Zo hebben we als bedrijf uiteindelijk meegewerkt aan de totstandkoming en het behoud van twee robuuste leefgebieden voor de geelbuikvuurpad, de vroedmeesterpad, en met hen heel veel andere plant en diersoorten.

De bronzen geelbuikvuurpad, die Jo Langeweg kreeg uit handen van de directeur van Ankersmit als afscheidscadeau bij zijn pensionering.

Een hele mooie afsluiter voor mij was toen ik op 15 juli 2010, nadat de laatste uitbreidings- vergunning voor het Rooth uiteindelijk was verleend en ik met een gerust hart met pensioen kon, van mijn directeur een bronzen geelbuikvuurpad, geplaatst op een brokje mergel, kreeg. Die staat uiteraard nog steeds op een vaste plek bij mij thuis in de huiskamer!

Jo Langeweg

RUTGER GERRITSEN EN VINCENT GUSTINGS – twee jonge enthousiaste knullen uit 2000

Waar begin je mee als iemand je vraagt naar je passie voor Limburgse amfibieën? Waarom koopt iemand een stuk verwaarloosde weidegrond om dit om te toveren tot een kleine habitat voor deze zeldzame dieren? Vragen die ik niet meteen kon beantwoorden omdat ik er nooit over heb nagedacht.

Mijn interesse in de natuur is met name breed georiënteerd. Van jongs af aan ben ik geïnteresseerd in vogels, daarna in amfibieën en vervolgens in vlinders. De combinatie met het Limburgse Heuvelland maakte dat ik van jongs af aan veel op weg was om ontdekken welk moois de omgeving te bieden had. Via een eigen monitoringstelgebied van RAVON en het organiseren van een overzet actie tijdens de paddentrek kwam ik aanraking met de vroedmeesterpad en de geelbuikvuurpad. Twee soorten die vaak worden gezien als kenmerkend voor het Limburgse cultuurlandschap en in Nederland alleen in het zuiden van het land voorkomen.

Om deze reden is het mooi dat er een groep van enthousiastelingen bestaat in de vorm van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad, die zich inzetten voor het behoud van deze prachtige diertjes. Toen een goede vriend voorstelde om samen een perceel weidegrond te kopen en hier een stukje historisch cultuurlandschap te herstellen in de buurt van zowel een populatie geelbuiken als vroedmeesters, hebben we gebruik gemaakt van de kennis van dit Platform om een geschikt habitat te creëren. De bedoeling was om waar eerst een brandnetelplantage en een slecht onderhouden boomgaard stond, naar eigen inzicht een stukje landschap te ontwikkelen waar deze dieren zich thuis voelen.

De geelbuik is een pionierssoort die voor de eiafzet afhankelijk is van nieuwe en tijdelijke watertjes. Vroeger waren dat bijvoorbeeld watertjes die zich ontwikkelden in karresporen, maar tegenwoordig zijn deze nauwelijks meer te vinden in het landschap. Het nabootsen van karresporen bleek in de praktijk van beheer en onderhoud echter erg arbeidsintensief en voor ons niet haalbaar. In het Platform waren twee personen die ervaring hadden met het creëren van een waterhabitat via het plaatsen van betonnen bakken en deze te voorzien van een waterafvoer. Op deze manier kan op

Voortplantingswater voor de geelbuikvuurpad en de vroedmeesterpad aangelegd door Vincent en Rutger in hun natuurgebiedje bij Stokhem, op een steenworp afstand van Berghofwei en het Gèrendal

een makkelijke wijze ervoor worden gezorgd dat de omstandigheden voor de geelbuiken zo goed mogelijk zijn. In het najaar laten we het water eruit en in het voorjaar hebben we een agrariër bereid gevonden om de bakken weer te vullen. De geelbuikvuurpad heeft zo elk voorjaar nieuw vers water, vrij van predatoren. Dankzij deze manier van werken heeft de geelbuikvuurpad zich op ons perceel gevestigd en goed ontwikkeld.

Het is mooi om te zien wat kan worden gerealiseerd op een perceel van nauwelijks 3.000 m². Door het versralen van de grond proberen we het kalkgrasland, dat hier ooit was, terug te brengen. Samen met het planten van hoogstambomen en hagen creëren we niet alleen een habitat voor zeldzame padden, maar herstellen we ook een klein beetje van het Limburgse cultuurlandschap.

Ook de levendbarende hagedis laat zich in ons natuurgebiedje regelmatig zien en afgelopen jaar hebben we er voortplanting van de hazelworm vastgesteld. Een idyllisch plekje dus, met levenskansen voor allerlei bedreigde en onbedreigde dier- en plantensoorten, maar vooral ook een leuke hobby.

Foto links. Geelbuikvuurpadjes in de overgang van waterfase (larve) naar landfase (juveniel)
Foto rechts. Amplex (paring) van geelbuikvuurpad in een van de betonbakken

Vincent Gustings, mede namens Rutger Gerritsen

WIL NIESSEN – habitatbeschermer van de geelbuikvuurpad in woord en (vooral ook in) daad

Als kind was ik al heel vroeg geobsedeerd door reptielen en amfibieën. Dat is zo gebeven. Toen ik in het bezit kwam van een auto heb ik heel Zuid Limburg afgestruind op zoek naar het voorkomen van onze lieverdjes. Vooral de poelen en de vaak slechte toestand en achteruitgang van poelen vielen me erg op.

Bij IKL ben ik in eerste instantie binnengekomen als opzichter bij de buitendienst. Vooral was ik werkzaam aan kleine landschapselementen in Zuid Limburg en een tijdje in Midden Limburg. In die periode werd de uitvoering en voorbereiding wat betreft poelen etc. vooral gedaan door andere collega's. Na verloop van tijd werd ik werkvoorbereider voor heel Limburg en weer later uitvoerder voor soortenbescherming.

Eindelijk kreeg ik de kans om me uit te leven in de eigenlijke uitvoering en het oplossen van de problemen rondom de poelen en bijbehorende landbiotoop.

Inmiddels waren bijna alle experimenten bij IKL al gepasseerd. Poelen gemaakt met behulp van landbouwplastic, vijverfolie, schinveldse of brunssumse klei, bentoniet, vijverfolie en steenhopen van vuursteen.

Wil Niessen bezig met het plaatsen van een drinkbak

Vooral de basisbiotopen voor de geelbuikvuurpad blijken nog steeds goed te werken voor het behoud van de geelbuikvuurpad. Echter gaandeweg blijkt de methode van dichtgooien en weer openmaken een vrij dure gelegenheid en daardoor bij menig (potentiële) particuliere eigenaar niet altijd gewaardeerd. Als IKL is de particuliere grondeigenaar namelijk de grootste groep waar ik voor in actie ben geweest. Lang geleden ben ik vele jaren in Frankrijk en met name in de balkanlanden geweest en heb daar de behoeften van de soorten goed leren kennen. Binnen het Platform was er voldoende gelegenheid om ervaringen uit te wisselen en ook weer te leren van inzichten van anderen. Dit heeft bij diverse partijen geleid tot het experimenteren met verschillende typen voortplantingswateren. Dat heeft er toe geleid dat we tegenwoordig ook veel werken met betonnen veedrinkbakken als goedkoper alternatief voor de basisbiotopen. Ik ben uitgekomen op de nu

bekende ronde bakken van 1 meter doorsnede voorzien van een afvoer met stop. De allereerste vijf bakken zijn op mijn verzoek geplaatst bij Paul Franssen in Cottessen. Ook de aanleg van poelen voor de vroedmeesterpad kreeg een aangepaste kwaliteitsimpuls door het gebruik van rubberfolie en vezelbeton. De muren van vuursteen werden stapelmuren van gresstenen uit de Ardennen met een totaal andere bouwwijze. Het publiek heeft deze muren beter geaccepteerd in het landschap en mogelijk ook de vroedmeesterpad en overige diersoorten die een veilig vorstvrije overwinteringsplaats nodig hebben.

In het bouwen van stapelmuren met gress stenen is Wil Niessen inmiddels een specialist. Op heel wat plaatsen in het ZuidLimburgse landschap heeft hij zijn 'handtekening' inmiddels achtergelaten.

Via het Platform kom ik natuurlijk, behalve met de vele liefhebbers en grondeigenaren, ook veel in contact met onze buitenlandse collega's en vrienden uit België en Duitsland.

Die laatste contacten, met vooral de Biologische Station Stolberg, hebben afgelopen drie jaar geleid tot een nauwe samenwerking in het realiseren van waterbiotopen in de Kreis Aachen. Inmiddels zijn hier in drie jaar tijd rond de 300 poelen aangelegd en rond de 300 bakken geplaatst. Wie weet is dit de eerste stap op weg om ooit in de toekomst de Nederlandse en Duitse populaties weer met elkaar te verbinden.

Ook Lei Paulsen uit Rimburg heeft gezorgd voor acties in het Duitse gebied net over de grens van Rimburg. Ook daar is de aanleg van diverse poelen gerealiseerd. Inmiddels ben ik best wel een beetje trots op de behaalde resultaten. Natuurlijk ben ik ons eigen Limburg niet vergeten want tussen alle werk door fietst al vele jaren het veldwerk en maken van contacten en afspraken met eigenaren gewoon door.

Na verkregen overeenkomsten en afspraken, waar ik zelf heel kritisch mee omga, begint dan pas het verhaal te lopen. Overleg met collega Piet Oudejans over behaalde resultaten, begrotingen maken en pas later vergunningaanvragen en uiteindelijk de uitvoering zelf.

De uitvoering zelf doe ik zelf met volle tevredenheid samen met vaak een en dezelfde aannemer uit Zuid Limburg. Na voldane, vaak zware lichamelijke arbeid, kijk ik terug op mooie resultaten in al die jaren.

Bij de particuliere eigenaren is momenteel nog maar weinig mogelijkheid om waterbiotopen aan te leggen of het zou al zo moeten zijn dat door middel van uitzetacties in streken met geschikte landbiotopen weer nieuwe mogelijkheden worden geschapen. Bij de natuurinstanties zijn mijns inziens nog mogelijkheden genoeg, maar ja, zo als zo vaak, ontbreekt het soms aan de financiën.

Ik kijk nu alvast terug op heel erg fijne en mooie tijd die ik heb kunnen beleven met collega's van IKL, en de vele contacten buiten IKL. Trots en voldaan ben ik op het feit dat ik een bijdrage heb kunnen leveren in het behoud en behoeden van uitsterven van de vroedmeesterpad en geelbuikvuurpad in binnen- en buitenland.

Volgend jaar, in 2021, ben ik op 1 juli 35 jaar werkzaam bij IKL. Op 25 juli van diezelfde maand ga ik met pensioen. Na mijn pensioen hoop ik nog steeds te kunnen doorgaan, met het beschermen van geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad, al is het alleen maar om de 'know how' te delen.

Rest mij nog te vermelden dat beheer en de monitoring van de waterbiotopen door platformleden, waarop door het Platform in de toekomst nadrukkelijker zal worden ingezet, mijns inziens een hele goeie actie is.

In Wahlwiller, waar ik ook zelf de nodige watertjes heb samen met andere eigenaren, is hiermee al een start gemaakt. Jaarlijks onderhoud plegen aan met name de ronde bakken met afvoer is nodig om het functioneren als voortplantingswater voor de geelbuikvuurpad en daarmee het behoud van de soort veilig te stellen.

Ik zie er nu al weer naar uit om de Platformbijeenkomsten in de toekomst weer fysiek bij te wonen. De vele contacten aldaar wil ik niet missen.

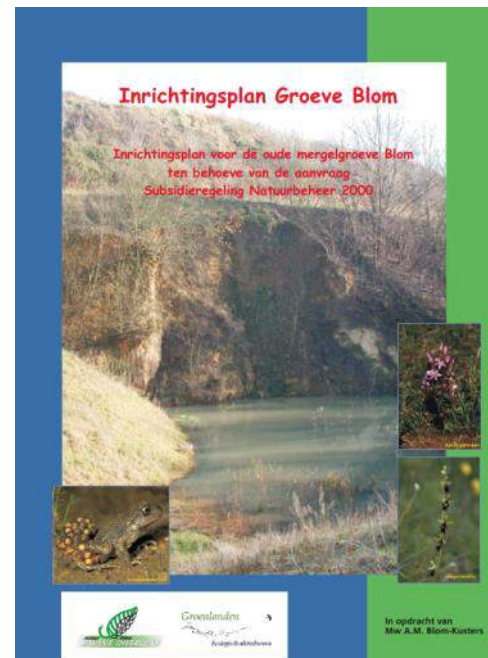
Beste vrienden van het Platform tot ziens op de volgende bijeenkomst.

Wil Niessen

MARTIN BLOM - Samen en doen

Mijn vader exploiteerde groeves en zoals dat zo vaak gaat wordt je daarin dan meegezogen. Werken in laadschoppen en vrachtwagens hoorden er net zo bij als het kantoorwerk. Op meerdere plekken werd ontgrond, vooral in en rond Berg. De Meertensgroeve (deels ooit Blom) en het er naast gelegen voetbalveld zijn daar nu nog overblijfselen van. Maar het meest herkenbare “overblijfsel” is toch wel de naar mijn familie genoemde groeve Blom in Terblijt.

Zand en kiezel werden er al afgegraven tot midden 70- er jaren en daarna alleen nog kalkmergel. De voorraad raakte op in 1998 en de vergunningen gaven beperkte mogelijkheden voor het verplicht opleveren van het hele terrein als agrarisch gebied met hoge landschappelijke waarde. In overleg werden hiervoor meerdere opties uitgewerkt, de aanvoer van geschikte specie bleef echter achter. Het gebied was intussen door de Provincie voorgesorteerd als natuurgebied, wat ook wel onze voorkeur had maar niet uitgewerkt kon worden. Zoals zo veel zaken in het leven sterk afhankelijk zijn van toevallige ontmoetingen, was dat ook hier het geval. In september 2002 zat ik naar een uitzending op L1 te kijken over ernstig bedreigde padden in het heuvelland. In die uitzending werden door de ecooloog Ben Crombaghs mergelgroeves genoemd als kansrijk voor de ontwikkeling van nieuwe leefgebieden voor de geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad. Dat was interessant en uitdagend, en zonder dat ik me dat toen al realiseerde was dit de start voor een flink natuurontwikkelingsproject in de voormalige groeve Blom. Na wat heen en weer gebel lukte het mij om het telefoonnummer van Ben te achterhalen en heb ik met hem e.e.a. besproken. Een afspraak met Ben was snel gemaakt en ter plaatse raakte hij duidelijk onder de indruk van de potenties die groeve Blom bood. Ook ik raakte besmet en er was tussen ons een klik, we gingen het doen. Herintroductie van de ernstig bedreigde geelbuikvuurpad was in die tijd nog niet uitgevoerd, maar Ben zag hier prima kansen. Alleen vereiste dat wel een grondige herinrichting en lagen de benodigde financiële middelen niet op de plank. Na wat gezamenlijk vooronderzoek bleek er wel een subsidiemogelijkheid te bestaan waarvan we tot 31 december 2002 mogelijk gebruik konden maken, de ‘Subsidieregeling natuurbeheer 2000’. Enig minpuntje was dat hiervoor wel een compleet subsidietraject, met bijbehorende inrichtingsplannen, doelstellingen, bestektekeningen en formele aanvraagformulieren en procedures doorlopen moest worden. En dat vóór 31 december 2002, het was inmiddels al eind oktober. Ieder gebruikte zijn eigen netwerk om samen de vereiste subsidieaanvraag binnen de korte beschikbare tijd te voltooien. Diverse enthousiaste vak- en praktijkmensen droegen hun steentje bij, dat was essentieel en ging soms ver. Jan Broeren, destijds werkzaam bij DLG, kwam ons zelfs tussen kerst en nieuw helpen door in het gebied beheereenheden in te tekenen in een digitaal programma van het ministerie van LNV. Het ministerie bevestigde de ontvangst per 30 december 2002. De vergunning werd verleend in oktober 2003. Dat gaf ons echt een kick. Temeer omdat deze subsidieregeling in 2003 zodanig werd gewijzigd dat de subsidiëring van onze plannen toen vrijwel zeker niet meer op deze manier mogelijk zou zijn geweest. De inrichting van het natuurgebied kon beginnen nu het wat en een groot deel van

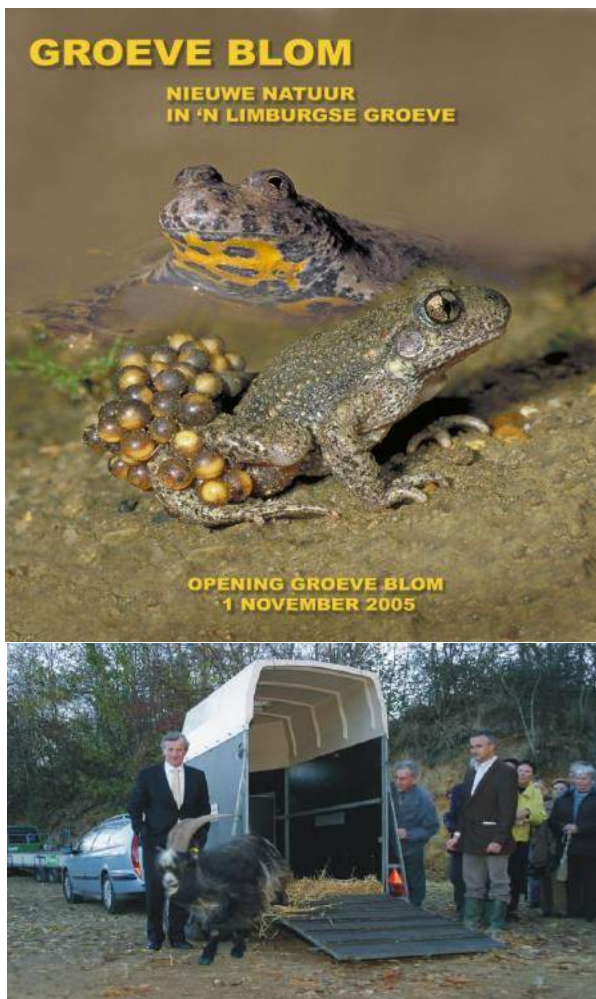

de financiering geregeld was. Vrijwel direct sloten enkele mensen die betrokken waren bij de aanvraag weer aan, waarna we verder gericht ondersteuning zochten en deze soms zelfs ongevraagd kregen.

Arbeid, natuur en kapitaal kwamen gelijktijdig langs en vereisten veel aandacht en doorzettingsvermogen in een korte periode. Het hele proces kende serieuze hindernissen en harde passeerdatums. Een mix van personen met veel kennis, kunde, ervaring en liefde voor de natuur werden ‘gematched’, waarbij ook iedereen zijn persoonlijke kwaliteiten kon inzetten. Allerlei zwaar materieel werd gebruikt zoals dumpers, bulldozers, laadschoppen en diepladers. Opmerkelijk was ook de inzet van Frans van der Heijden, uitvoerder van Vaessen Groen, en Frans Fischer, diepladermachinist van Janssen Grondverzet, zij waren extra vrij gemaakt om deze klus met ons te klaren. Zij hadden zich helemaal ingeleefd waardoor ze niet alleen ervaren vaklui bleken maar ook invloed hadden op de definitieve inrichting van het terrein.

Een van de terreindelen van groeve Blom, vóór (boven) en na de herinrichting (onder). De gewenste combinatie van optimale water- en landhabitats was opeens in ruime mate aanwezig!

Poster voor de opening van groeve Blom op 1 november 2015. De gedeputeerde Matt Vestjens, liet de eerste geiten los, die het natuurgebied moesten gaan beheren.

Samen ontwikkelden zij een betere manier om de benodigde wateren aan te leggen. Toen de kruiddampen optrokken bleek er een aanzienlijk aantal kubieke meters kalkmergel en grond van plaats te zijn veranderd en waren wij inmiddels bezig met de laatste fase, de aanleg van een aantal flinke voortplantingswateren, volgens het al elders toegepaste principe van basishabitats.

Zo gebeurde wat menigeen voor onmogelijk had geacht, namelijk dat op 1 november 2005 Natuurgebied mergelgroeve Blom werd opgeleverd. Een waardige plek voor onder andere bedreigde padden. Zonder de specialistische kwaliteiten, grote inzet en betrokkenheid van velen was dat nooit gelukt. De officiële opening gebeurde feestelijk door de toenmalige gedeputeerde dhr. Vestjens in aanwezigheid van vele direct betrokkenen en naaste familie. Ter plaatse werden enkele Hollandse landgeiten losgelaten als toekomstige beheerders van het nieuwe natuurgebied, later aangevuld met een drietal zogenaamde Kunes, het huisvarken van de Maori's, bijzonderlijk vriendelijk van aard en uitgesproken vegetarisch van dieet voor een varken.

Jan Senden, mijn buurman en kameraad, was al bij de exploitatie betrokken en werd de grote beschermheer van 'onze kunes'. Hij is in letterlijke zin bijna dagelijkse bezoeker van de groeve en bewaker van het welzijn van de Kunes, schapen en geiten.

Een van de Kunes die in 2006 werden ingebracht leeft nu nog steeds, het is inmiddels een zeer oude dame van 15, wat voor Kunes een ongekennd hoge leeftijd is!

De ontwikkelingen zijn in de periode 2005-2008 intensief gemonitord middels een beheerexperiment. Deden de grazers wel waar ze voor waren aangeschaft en lukt het om hiermee hernieuwde verbossing van de groeve tegen te gaan? Kon de inmiddels geherintroduceerde geelbuikvuurpad zich uiteindelijk op eigen kracht handhaven? Allemaal vragen waar met een 'ja' op kon worden geantwoord. Al snel bleek ook de vroedmeesterpad de groeve op eigen kracht te bevolken, mogelijk vanuit de nabijgelegen Meertensgroeve, of vanuit de Bemelerberg.

Het beheerexperiment heeft bijgedragen aan meer kennis en kunde over het beheer van groeves en het leven van de geelbuikvuurpad. Nadat het experiment was afgerond gingen de tellingen door, later werd alleen "op zicht" geteld. Nu gebeurt dat nog sporadisch. De nadruk ligt meer op het leven in en om de beschermde leefgebieden en dat wordt gefotografeerd en gearchiveerd. Dit jaar hebben vele juvenielen de voortplantingswateren verlaten en zich in het gebied verspreid. Toezicht blijkt nog steeds noodzakelijk om schade aan de leefgebieden en het wegvangen van geelbuikvuurpadden te voorkomen. Een bezoek aan de groeve blijft daarom alleen toegestaan via het aangegeven wandelpad.

Enige bijsturing in het beheer blijft natuurlijk altijd wel noodzakelijk. Het beheer en toezicht was en is grotendeels in handen van een geweldige vrijwilligersploeg uit Terblijt en omstreken. Dit in goed overleg en samenwerking met de nieuwe eigenaar Stichting het Limburgs Landschap. De continuïteit is hiermee goed geborgd.

Van tijd tot tijd kijk ik met een goed gevoel terug op een geweldige periode en geniet samen met vele anderen van wat de natuur er met wat steun in de afgelopen 15 jaar van gemaakt heeft.

Martin Blom

Zomer of winter, Jan Senden waakt altijd over het wel en wee van de grazers in groeve Blom, Hollandse landgeiten, Kune kunes en een paar schapen, houden de vegetatie er kort en kruidachtig.

Uitzetten van de eerste larven van de geelbuikvuurpad in de groeve Blom door enkele leden van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad. De vroedmeesterpad koloniseerde de groeve binnen twee jaar na herinrichting op eigen kracht.

HARRIE HUIJBEN – leefgebiedenbeheerder in Wahwiller en Cottessen

Op de notulen van de eerste Platform bijeenkomst op 10 november 2000 staat zijn naam al vermeld. Maar al veel langer zet Harrie Huijben zich in voor de geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad in Zuid-Limburg. Het begon als kind met een fascinatie voor salamanders, kikkers en padden. Het houden van een aquarium, dat later een terrarium werd. Zo kwam hij ook in contact met Lacerta, de Nederlandse Vereniging voor Herpetologie en Terrariumkunde. Maar waar de interesse van de meeste leden van Lacerta voornamelijk uitging naar exotische amfibieën en reptielen, lag Harry zijn passie bij ónze inheemse soorten. Zijn terrariumhobby maakte plaats voor de aankoop van een stukje grond in Wahlwiller, dat hij inrichtte voor onder andere de geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad. Tegenwoordig woont Harry in Cottessen en ook daar heeft hij geschikt leefgebied gemaakt voor de geelbuikvuurpad, waar ook andere soorten zoals de alpenwatersalamander, hazelworm, levendbarende hagedis en zelfs ringslang dankbaar gebruik van maken.

Harrie Huijben beheert als particuliere grondeigenaar leefgebieden van de vroedmeesterpad en de geelbuikvuurpad in zowel Wahwiller als Cottessen. In beide gebieden zijn er mede door zijn inzet een groot aantal voortplantingswateren voor beide soorten gerealiseerd.

Een van de drinkbakken in Cottessen die Harrie op eigen initiatief heeft geplaatst. Zijn percelen in Cottessen grenzen aan percelen van Limburgs Landschap, en dat van Paul Fransen, die ook als particulier maatregelen voor de geelbuikvuurpad op zijn grond heeft getroffen. Alles bij elkaar is hier sprake van een groot leefgebied van enkele tientallen hectares.

Harrie: ‘De geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad hebben voor mij iets geheimzinnigs. Het horen van de roepjes geeft een romantisch gevoel, een magisch gevoel dat mij laat denken aan avonden met vuurvliegjes en glimwormen. Vaak zijn de avonden waarop de ‘kröddelkes’ zich goed laat horen namelijk ook avonden waarop de vuurvliegjes actief zijn. Het doet me goed dat er nog vele anderen de passie voor deze soorten met mij delen. Dat vind ik ook de kracht van het Platform. Weten dat je niet alleen bent, dat de interesse gedeeld wordt en dat er door verschillende mensen gewerkt wordt aan het behoud en de bescherming van deze soorten. Dat motiveert en stimuleert om er mee door te gaan’.

De afgelopen jaren is er ook veel gebeurd. Vijfendertig jaar geleden was er nauwelijks aandacht voor de padden en waren de leefgebieden sterk van elkaar geïsoleerd. Gelukkig is dat de laatste jaren positiever en zie ik dat er steeds meer corridors ontstaan. Zo is de geelbuikvuurpad vanuit de Dodeman in Berghofweide steeds verder gesignaleerd, en nu dus ook al in Beertenshoven. Het is ook mooi om te zien dat er in België en Duitsland steeds meer aandacht is voor de soorten, en dat Wil

Niessen in Duitsland honderden bakken voor de geelbuik heeft mogen aanleggen. Dat zijn hele positieve ontwikkelingen, maar ik zie zeker ook nog ruimte voor verbetering. Daar draag ik zelf met liefde en plezier mijn steentje aan bij.

Ik hoop in ieder geval dat Platform nog lang mag bestaan er in de toekomst nog meer gewerkt wordt aan het verbinden en inrichten van leefgebieden. Daarbij is het goed dat we ook breder kijken, zodat ook andere diersoorten, zoals de hazelworm en levendbarende hagedis, mee profiteren van de maatregelen’.

Harrie Huijben

MAAR ER ZIJN OOK VEEL NIEUWE LEDEN.....

IRIS BONTEN EN HENNIE MEMELINK-LORIST, over de vroedmeesterpad en de geelbuikvuurpad in de omgeving van Banholt

Twee jaar geleden kwam ik voor het eerst in aanraking met Platform. Ik was meegegaan naar een bijeenkomst en ik vond de gezamenlijke liefde voor de natuur, het enthousiasme en de inzet van zoveel verschillende partijen voor het behoud van de vroedmeesterpad en de geelbuikvuurpad prachtig om mee te maken. Echt een verademing!

Eén dag later hoorden mijn man en ik tot onze grote verbazing, tijdens ons gewoontelijke wandelrondje door het bos bij Mheer, plots een vroedmeesterpad roepen! We kenden het mysterieuze geluid wel van onze wandelingen in de Meertensgroeve bij Vilt, maar we hadden hier in de buurt nog nooit roepers gehoord! Zo'n toeval!

Ik kende Josien van Boekel al en hoorde van Josien dat deze soort hier al zeker een tiental jaar niet was meer waargenomen, dus maakte ik voor de zekerheid een geluidsopname en stuurde die ter controle naar haar. Zij had contacten bij Natuurmonumenten en lichtte hen in. Jöran Janse van Ravon is daarna bij verschillende poelen naar

Iris Bonten, controleert de drinkbakken in Banholt en Heerkuil regelmatig op waterhoudendheid en het voorkomen van amfibieën.

larven komen scheppen, en.....tot onze blijdschap op meerdere plaatsen met succes! Zo zie je maar dat er toch nog steeds nieuwe dingen worden ontdekt.

Nu twee jaar later is het aantal roepers én het aantal locaties met roepers in Mheer toegenomen! Ik vind dat echt mooi om mee te mogen maken! Op deze manier ben ik dus min of meer toevallig bij het Platform terechtgekomen.

Sinds twee jaar ben ik ook betrokken bij de monitoring van het leefgebied Banholt/Heerkuil. Hier bevindt zich een zeer uitgebreid grubsysteem van enkele kilometers lengte, met een hele keten van regenwaterbuffers van het Waterschap Limburg en weilanden en bosjes van Staatsbosbeheer. In het hele grubsysteem wordt jaarlijks enorm veel water afgevoerd, maar helaas bleef dit in de waterbuffers maar heel kort staan. Logisch, want daar zijn de buffers ook voor bedoeld. Aan amfibieën, zoals de vroedmeesterpad en de geelbuikvuurpad, bieden ze daardoor echter weinig levenskansen. Door op de juiste plaatsen in de buffers drinkbakken in te graven, blijft daar na een flinke afvoerpiek, wél water staan. In totaal zijn er verdeeld over het systeem, in samenwerking met Waterschap Limburg en Staatsbosbeheer al 32 drinkbakken ingegraven, die zich tijdens hoge perioden van hoge

Hennie Memelink en Josien van Boekel bezig met een monitoringronde in de regenwaterbuffers bij Banholt.

neerslag met water vullen en, dan ook meestal lang genoeg water houden. Prachtig dat ook het Waterschap Limburg bereid is om hieraan mee te werken, want nu gaat het oplossen van wateroverlast bij extreme piekafvoeren hand in hand met de ontwikkeling van leefgebied van twee bedreigde amfibie-soorten. Dat is twee vliegen in een klap. Natuurlijk zitten er ook al algemenere soorten, zoals de kleine watersalamander en de bruine kikker.

In Banholt woonde ook Jan van Amerongen en toen hij via via hoorde waar wij mee bezig waren, raakte hij meteen enthousiast. Hij heeft een hele grote tuin, waar het grubsysteem nota bene dwars door heen loopt. Ook in zijn tuin zijn inmiddels diverse voortplantingswatertjes ontwikkeld. Mooi om te zien dat er ook particulieren uit de omgeving op deze manier hun steentje bijdragen. Samen met Piet Oudejans, Hennie Memelink, Josien van Boekel, Rob Hermans, Sandra Salvador, Jan van Amerongen en mijn man Marijn Heijboer houden we bakken in de gaten.

Hennie woont al heel lang in dit gebied en tot haar grote verbazing hoorde ze er in 2019 opeens een vroedmeesterpad roepen. Voor Hennie was dat tot dan toe een onbekende soort. De geelbuikvuurpad die kent ze echter al heel lang. Ze heeft zelf nog meegemaakt dat de soort in de omgeving van haar huis voorkwam. Helaas is hij er op een gegeven moment uitgestorven, maar nu is hij gelukkig weer terug. Binnenkort worden er vlak bij het huis van Hennie nog een paar nieuwe poelen door Staatbosbeheer aangelegd. Dat is echt een hele mooie locatie tegen een zuidhelling aan. Wie wordt de vroedmeesterpad dan ook 'een blijvertje'.

De komende tijd gaan we in ieder geval door met monitoren zodat duidelijk wordt of beide soorten positief gaan reageren op alle die habitatontwikkeling. In 2020 werden er in het deelgebied Banholt maximaal 18 geelbuikvuurpadjes op een dag geteld, en in deelgebied Heerkuil 14. Het zou prachtig zijn als de soort zich hier weer blijvend weet te vestigen. Hopelijk gaan we met zijn allen tijden tegemoet met succesverhalen, tijden waar de natuur als winnaar uit de bus komt zou dat niet mooi zijn!?

Iris Bonten, mede namens de rest van de monitoringgroep

In het najaar kunnen de drinkbakken eenvoudig worden leeggelaten door het openzetten van de afvoer. Wel wordt er eerst gecontroleerd of er geen amfibieën in aanwezig zijn. Marijn Heijboer, Iris Bonten en Josien van Boekel bezig met het controleren van bakken voor ze worden droog gezet.

WEREN DE VET - Een idyllisch stukje landschap voor de vroedmeesterpad in Mechelen

Sinds mijn studietijd heb ik altijd al graag in Limburg willen wonen. Ik ben opgegroeid in Noord-Brabant en in 1997 afgestudeerd in Heel. Daarna bracht het werk me naar de Randstad. In juni 2014 is voor mij een wens uitgekomen met een verhuizing van de Randstad naar het Zuid-Limburgse Mechelen. Sinds die tijd heb ik twee poelen laten aanleggen voor de vroedmeesterpad. De soort maakt er gretig gebruik van en voor mij is het een prachtige plek geworden waar ik heel erg van kan genieten.

Voordat ik in Mechelen kwam wonen was ik nog niet heel bekend met de vroedmeesterpad. Het contact met het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad is echter heel organisch tot stand gekomen. In het eerste jaar dat wij er woonden werd bij de buurman, Hans Vinken, een paddenpoel aangelegd. Natuurlijk hoorden ook wij al snel het bekende 'klökske' in de zomermaanden in het dal roepen. Een prachtig geluid, waar ik, net als zovelen met mij, meteen verliefd op ben geworden.

Niet veel later kwam Wil Niessen van IKL bij ons langs met de vraag of wij ook een poel wilden aanleggen voor de vroedmeesterpad. Het aanleggen van de poel werd onder begeleiding van IKL allemaal heel goed geregeld en ook de kosten vielen reuze mee. In 2015 werd dan ook de eerste poel aangelegd. Het is een hele mooie poel geworden, die zich goed heeft ontwikkeld. Ook de vroedmeesterpad wist de poel snel te vinden. Regelmatig wordt de poel samen met vrijwilligers opgeschoond zodat hij ook op de langere termijn geschikt blijft voor amfibieën.

Opschonen van de poel, samen met vrijwilligers, leuk om te doen en belangrijk voor het voortbestaan van de vroedmeesterpad.

Vorig jaar, in 2019, is er een tweede poel met stapelmuurtje bijgekomen. Ook deze poel is samen met andere vrijwilligers en onder begeleiding van IKL aangelegd. Dat ging wederom allemaal heel makkelijk, zonder lange procedures.

De nieuwe poel heeft voor mij een hele belangrijke betekenis gekregen als herinneringsplek voor wijlen mijn vrouw. Naast de poel bevindt zich een moestuin en een bloemenweide, en ook in de stapelmuur zijn speciale stenen verwerkt voor solitaire bijen. Op een warme zomeravond hoor ik de klökskes nu niet alleen meer vanuit het dal, maar ook bij mijn poel. Het mooiste is als in juni ook de vuurvliegjes actief worden. Die twee samen zorgen voor een sprookjesachtig tafereel. Het is een hele fijne plek geworden om te zijn.

Nieuw aangelegde poel. Inmiddels is de vegetatie ook wat meer ontwikkeld en is het een prachtige idyllische plek geworden.

Sinds ik hier woon heb ik ook enkele platformbijeenkomsten bijgewoond. Het zijn leerzame avonden waar ik telkens veel te weten kom over de biotopen van de geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad. Het is fijn om op die manier ook met andere liefhebbers in contact te komen. Mochten er ooit mensen zijn die eens een kijkje willen nemen bij mijn poelen, dan zijn ze in ieder geval van harte welkom!

Foto links. Een vroedmeesterpad tussen gestapelde stenen.

Foto rechts. Een piepjong vroedmeesterpadje met nog een staart, in een van de twee poelen op mijn terrein.

DOOR DE CAMERA VEREEUWIGDE HOOGTEPUNTEN

De afgelopen jaren zijn de geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad verschillende keren voorbij gekomen in krantenartikelen, nieuwsberichten, tijdschriften, rapportages en tv-fragmenten. Lang voordat het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad werd opgericht kwamen de soorten ook al af en toe langs in de media. Het gaat niet goed met de soorten en we moeten iets doen willen we ze behouden was de boodschap. Zo hield de Nederlandse vereniging voor terrariumkunde, Lacerta, in 1982 al een pleidooi om de paddensoorten te beschermen (Algemeen dagblad, 21-04-1982). Een tijd later, in 2000 werd het eerste soortbeschermingsplan geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad opgesteld om de soorten te redden van de ondergang. Sindsdien zijn er talloze maatregelen uitgevoerd voor het behoud en herstel van de soorten, en hebben er verschillende onderzoeken plaatsgevonden naar het voorkomen en de verspreiding van de padden. Dit alles heeft geresulteerd in een heleboel publicaties. Een greep hiervan is hieronder weergegeven in een collage.

Verderop in deze nieuwsbrief wordt toegelicht wat we in al deze tijd, middels de vele onderzoeken die gedaan zijn, te weten zijn gekomen. Wat we geleerd hebben en wat we in de 20 jaar Platform allemaal hebben bereikt.

WAT HEBBEN WE BEREIKT IN 20 JAAR TIJD?

Geelbuikvuurpad: heden en verleden

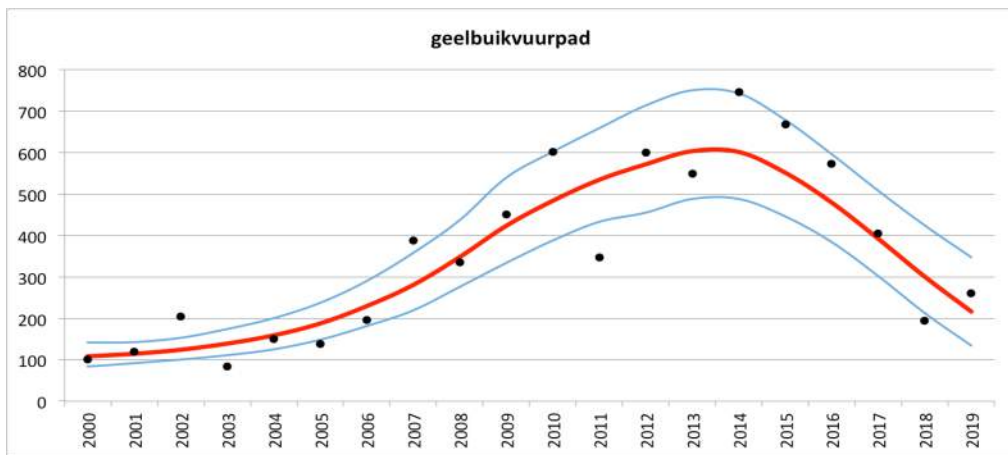
Historie

De geelbuikvuurpad komt in Nederland alleen voor in Zuid-Limburg. De oudste geregistreerde waarneming stamt uit 1889. In het verleden lijkt de soort algemeen voor te komen in het heuvelland. Door onderzoeken in de jaren '60 is een nauwkeuriger beeld van de verspreiding gekregen. De soort wordt in die tijd aangetroffen in de omgeving van het Savelsbos, de rand van het plateau van Margraten, de omgeving Margraten-Sibbe-Schin op Geul-Stokhem, de omgeving Eys-Wijlre-Ubachsberg-Imstenrade, de streek tussen Geul en Gulp, de omgeving van Vijlen en de omgeving van Wolfhaag. Bij een uitgebreide inventarisatie van circa 500 poelen wordt de soort in 80 poelen aangetroffen. Al voor de inventarisaties in de jaren '60 wordt melding gemaakt van een achteruitgang van de soort. Drastische terugloop in voorkomen wordt al in de jaren '70 vastgesteld. In de tweede helft van de jaren '80 en begin jaren '90 is er hernieuwde aandacht voor de soort en worden gedegen populatiestudies uitgevoerd. Het aantal bezette poelen was 94% afgenomen ten opzichte van begin jaren '60. De soort beperkt zich op dat moment nog maar tot vijf locaties: Groeve 't Rooth en het droogdal direct ten noorden daarvan, de Julianagroeven, het Gerendal, Berghofweide en de omgeving van Wahlwiller. In 2000 is voor het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een beschermingsplan opgesteld. Samen met de provincie Limburg is opgetrokken voor het uitvoeren van dit beschermingsplan. Belangrijkste onderdelen hiervan vormden de aanleg van nieuwe waterbiotopen en inrichting van gebieden die voldoen aan de eisen van de soort, afgestemd beheer en ecologisch onderzoek. Ook (her)introductie is als optie opgenomen in het beschermingsplan. In 2005 vond de eerste introductie plaats in groeve Blom. In 2006 zijn enkele honderden larven uitgezet in de Meertensgroeven. In 2008 kwam daar de Curfsgroeven bij en in 2011 de Lange Akker in Berg en Terblijt. Het naastgelegen voormalige voetbalveld werd op eigen kracht bereikt. In 2014 is een nieuw uitzetprogramma gestart onder meer in het Savelsbos, Cottessen en Noorbeek.

Populatieontwikkeling

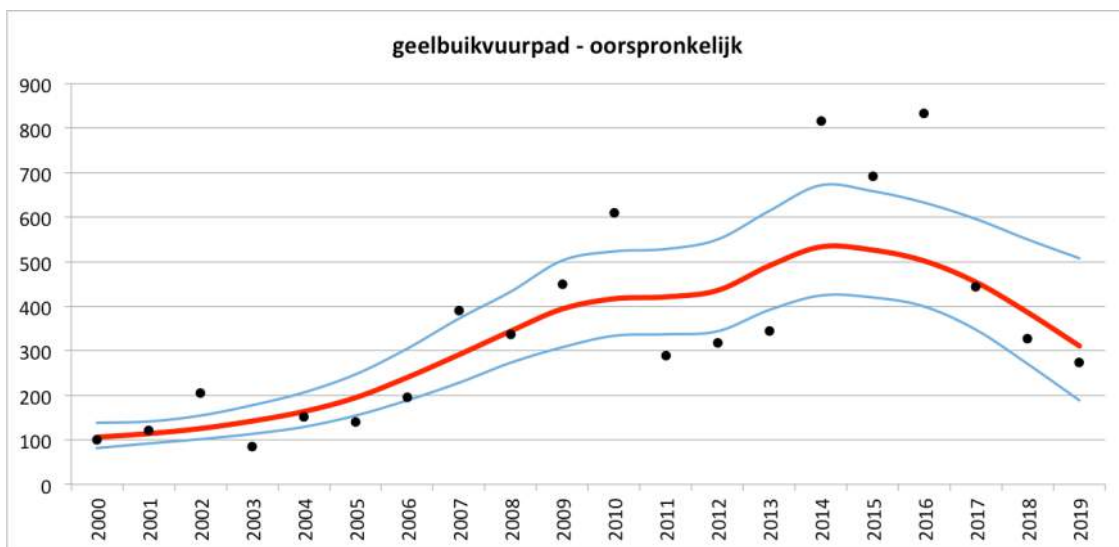
Onderzoek en monitoring waren belangrijke onderdelen binnen het soortbeschermingsplan uit 2000. Het vlekkenpatroon op de buik van de geelbuikvuurpad is voor elk individu uniek. Elke individuele geelbuikvuurpad is dus te herkennen aan zijn unieke buikpatroon. Door met behulp van studenten de dieren te vangen en foto's te maken van de buikpatronen (vangst-terugvangstmethode) zijn de populaties jaarlijks opgevolgd. Deze techniek is zeer nauwkeurig om een beeld te krijgen van de populatieopbouw, maar is ook uitermate intensief en tijdrovend. Door beperkte middelen is hier uiteindelijk afstand van genomen. De monitoring van de soort is voorgezet door minimaal 3x per jaar de wateren te bezoeken en alle volwassen en jongvolwassen dieren te tellen. Deze tellingen worden binnen het Meetprogramma Amfibieën, onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) geanalyseerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) om de status te bepalen. Van alle tellingen worden indexen berekend en een populatietrend bepaald. Bij het startjaar wordt de index op 100 gesteld. Elke nieuwe index representeert de relatieve toe- of afname ten aanzien van het startjaar. Dus bij een index van 200 kan gesteld worden dat de populatie twee keer zo groot is. Het is

goed te zien is dat de soort goed reageert op de maatregelen die uitgevoerd zijn vanuit het soortbeschermingsplan. De onderstaande figuur laat de index en trend zien van alle natuurlijke leefgebieden en de introducties uit de jaren '00. De nieuwe introducties lopen nog, deze tellingen zijn nog niet in het meetprogramma opgenomen. De grafiek laat duidelijk zien dat de soort in de lift heeft gezeten. Vanaf het moment dat de tellingen van de uitzettingen erbij komen neemt uiteraard de populatieomvang flink toe naar een index van 745 in 2014. Maar vanaf dat jaar worden jaarlijks minder dieren geteld en slinkt de Nederlandse geelbuikvuurpadpopulatie.

Index en trend van alle natuurlijke leefgebieden en introducties vanaf 2000.

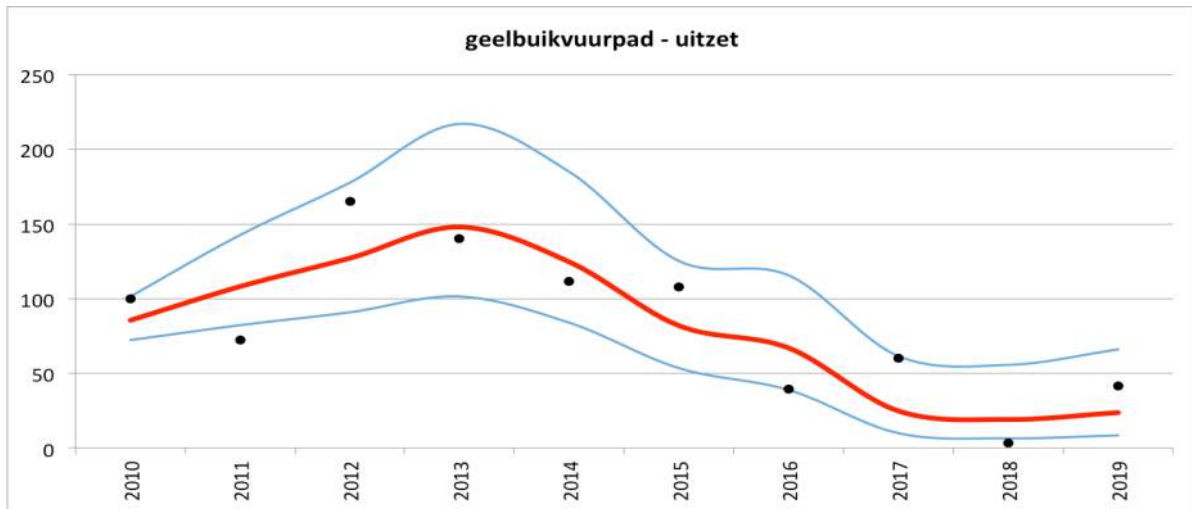
Om beter inzicht te krijgen wat er gaande is zijn de natuurlijke populaties en de uitzettingen apart berekend. De trend van de soort in de vijf oorspronkelijke leefgebieden stijgt tot 2016, maar daalt sindsdien. Fluctuaties binnen amfibiepopulaties is een natuurlijk fenomeen en hoeft niet meteen dramatisch te zijn. De soort houdt van tijdelijke wateren en duidelijk is dat de droge zomers van 2018 en 2019 minder dieren zijn geteld, deels omdat veel wateren droog stonden.

Index en trend van alle oorspronkelijke leefgebieden (groeve 't Rooth, Julianagroeve, Berghofweide, Gerendal en Wahlwiller)

Als er naar de indexen en trend van de uitzetlocaties wordt gekeken (Groeve Blom, Meertensgroeve, Curfsgroeve, Lange Akker en Voetbalveld) nemen de populaties vanaf 2015 af. Een niet al te

rooskleurig beeld. In het verloop van de grafiek is wellicht af te lezen dat het herintroductieproject is afgerond en de lokale beheersmaatregelen uitgewerkt zijn. Dit in combinatie met de droogte kan een mogelijke verklaring zijn voor de daling in de populatietrend.

Trend en index van de uitzetlocaties Groeve Blom, Meertensgroeve, Curfsgroeve, de Lange Akker en het voormalige voetbalveld in Berg en Terblijt

Vergeet niet dat de geelbuikvuurpad een opportunistische soort is door het gebruiken van tijdelijke wateren. De soort kan oud worden, tot wel 25 jaar. Dus enkele slechte voortplantingsjaren kan de soort verdragen. Als de omstandigheden ineens weer gunstig zijn kan de voortplanting voor nieuwe aanwas zorgen.

Het goede nieuws is dat de geelbuikvuurpad de laatste 20 jaar nergens verdwenen is, en er veel nieuwe leefgebieden zijn ontwikkeld in die tijd, maar maatwerk blijft nodig om de soort te behouden. De indexen van 2020 zijn op dit moment nog niet bekend. Inmiddels zijn – en worden – honderden kleine ‘drinkbakken’ ingegraven die zich in het voorjaar met water vullen en veelal gedurende het hele seizoen goed water houden. Soms worden ze bijgevuld, met name daar waar de grazers ook gebruik maken van de drinkbakken. Mogelijk dat het droge jaar 2020 minder slecht was door de aanwezigheid van deze bakken. Wordt vervolgd!

Situatie 2020

In 2020 zijn er in en rondom **'t Rooth** meer volwassen dieren gevonden dan de voorgaande twee jaren, ondanks de droge zomer. Mogelijke verklaringen hiervoor zijn de aanleg van meerdere nieuwe betonnen bakken of een betere voortplanting in voorgaande jaren. De monitoringsrondes zijn vooral gericht op het tellen van (sub)adulten geelbuikvuurpadden. Maar er zijn ook in een groot scala van wateren eitjes, larven en juveniele geelbuikvuurpad gevonden. Hiernaast heeft er een extra telling van (sub)adulten geelbuikvuurpadden plaatsgevonden door leden van de Vogelwerkgroep Bemelen. Zij zullen dit de komende jaren voortzetten waardoor er een beter beeld zal ontstaan van de populatieontwikkelingen in de groeve. Dit jaar zijn er grootschalige bosbouwwerkzaamheden uitgevoerd in de groeve door het vrijkappen van hellingen die overgroeid waren door acacia's. Hierdoor is het areaal landhabitat voor geelbuikvuurpad vergroot. De nieuwe betonbakken werken goed omdat deze met water gevuld worden tijdens de droge zomer. Ook zijn er dit jaar extra

betonbakken aangelegd. In een aantal van deze watertjes werden vele tientallen larven en juvenielen van geelbuikvuurpad gevonden. Opvallend was het dat er nu ook een klein aantal larven te vinden waren in de grote regenplassen achterin de groeve.

In het wateropvangbekken tussen Groeve 't Rooth en de Julianagroeven werden vier larven gevonden. Met de aanleg van dit water lijken de twee populaties met elkaar verbonden te zijn. Een zwervende geelbuikvuurpad werd gemeld op zo'n vijfhonderd meter ten noorden van de groeve bij een camping.

In de **Julianagroeven** is dit jaar een relatief groot (sub)adulten geelbuikvuurpadden gevonden, voornamelijk in de aangelegde betonbakjes. De wateren in de Julianagroeven zijn heel divers. Er zijn enkele ondiepe laagtes waarvan in één van deze laagtes greppels zijn aangelegd. Ook zijn er twee poelen en inmiddels liggen er drie nieuwe betonbakjes. De meeste wateren in de groeven lagen droog met uitzondering van de betonbakjes. In een van deze bakjes werden ook eitjes van geelbuikvuurpad aangetroffen. Geelbuikvuurpadden zijn zwerflustige dieren. Het zou voor de toekomst interessant zijn om te kijken of geelbuikvuurpad ook in het oostelijk van de Julianagroeven gelegen wateropvangbekken voorkomt. Ook liggen er wateren ten zuidoosten van de groeven die een goede kans hebben op het aantreffen geelbuikvuurpadden.

Foto links: Ondiepe laagte

Foto rechts: een van de betonbakjes in de Julianagroeven

In het **Gerendal** zijn dit jaar meer dieren geteld dan voorgaande jaren. Er zijn dan ook de afgelopen jaren een aantal gunstige beheersmaatregelen getroffen zoals de aanleg van extra betonbakjes en het opschonen van een grote ondiepe laagte (basishabitat) centraal in het gebied. Delen van de hellingbossen zijn gekapt waardoor ook het landhabitat is verbeterd.

Dankzij de uitgevoerde beheerwerkzaamheden aan het basishabitat zijn verschillende ondiepe watertjes ontstaan die perfect zijn voor de geelbuikvuurpad. Door de droge zomer zijn deze watertjes echter voortijdig opgedroogd. De aangelegde betonbakjes hebben het dit jaar erg goed gefunctioneerd. In alle zeven bakjes werden larven of eitjes van geelbuikvuurpad aangetroffen. Omdat deze watertjes niet snel opdrogen is de verwachting dat het voortplantingssucces hier erg goed is geweest. Er werden veel juvenielen (meer dan 40) gevonden bij een betonpoel bedekt met kroos. Dit water droogt af en toe uit waardoor predatoren van geelbuikvuurpad larven zoals libellen- en waterroofkeverlarven verdwijnen. Blijkbaar stond er dit jaar wel lang genoeg water voor de ontwikkeling van de larven van de geelbuikvuurpad. Een watertje aan de uiterste zuidoostzijde van

het Gerendal was eveneens succesvol met een groot aantal adulten en juvenielen geelbuikvuurpad. Aan de zuidkant van het Gerendal is een voorheen sterk beschaduwde bospoel opgeschoond waar adulte dieren altijd wel gebruik van maken.

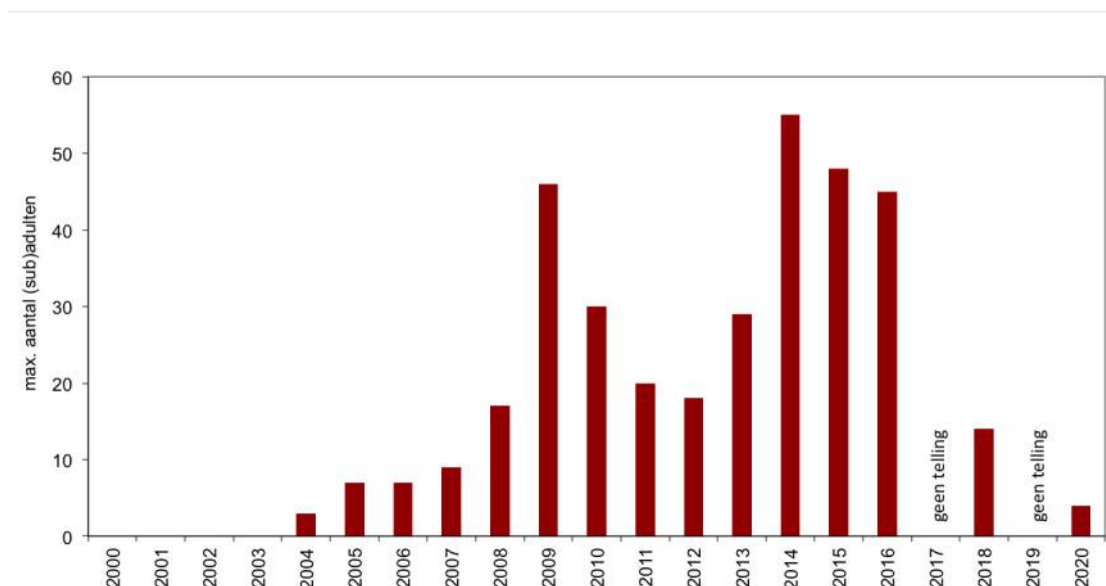
Dit jaar is er tussen het Gerendal en Berghofweide een nieuwe grote betonpoel aangelegd. Dit water vormt een mooie verbindende stapsteen tussen deze leefgebieden.

Foto links: Basishabitat in het Gerendal met twee betonbakjes

Foto rechts: Bospoel die door de recente opschoning van de oevervegetatie weer zonbeschenen is.

In leefgebied **Berghofweide** zijn minder (sub)adulten geelbuikvuurpad gevonden dan voorgaande jaren met als waarschijnlijke oorzaak de droogval van een groot deel van de wateren. De wateren in het gebied bestaan uit een klein betonpoeltje, een ondiepe betongreppel, drie ondiepe poeljes/laagtes, een grote betonpoel (welke jaarrond met water is gevuld en een permanente karakter heeft en dus niet wordt gebruikt als voortplantingswater) en een langgerekte greppel. Het laatstgenoemde water behoud langer langer water. Geelbuikvuurpadden werden waargenomen bij de kleine betongreppel, in de langgerekte greppel en in het kleine permanente betonpoeltje. De langgerekte greppel was de enige locatie waar dit jaar juveniele dieren zijn gevonden. De overige wateren waren te vroeg in het seizoen opgedroogd.

Aantal aangetroffen adulte en subadulte geelbuikvuurpadden tijdens de jaarlijkse monitoring vanaf 2000.

Dit jaar zijn er veel watertjes in **Groeve Blom** verbeterd door het maken van een uittreedvoorziening (zie foto). Vorig jaar werden er nog visjes gevonden in een aantal van de kleine watertjes maar deze zijn dit jaar gelukkig niet meer aangetroffen. Het aantal (sub)adulten geelbuikvuurpadden (vier dieren), was lager in vergelijking met de telling uit 2019 (24 dieren). Het maximaal aantal getelde larven op een dag lag echter hoger 82 larven in 2020, tegenover 39 larven in 2019. Ook zijn er in 2020 iets meer juveniele dieren geteld, namelijk 36 tegenover 24 in 2019. Hiermee lijkt de geelbuikvuurpad in Groeve Blom toch een succesvol jaar gehad te hebben. Dat er tot laat in het seizoen nog eitjes zijn afgezet blijkt uit een waarneming van Alex Kloor. Hij melde 11 larven van de geelbuikvuurpad op 9 november. Het is wel maar de vraag of ze de winter zullen overleven. Interessant dus om volgend voorjaar een kijkje te nemen of de larven het overleefd hebben!

Foto links: ingegraven bak in Groeve Blom met uittreedvoorziening aan de rechterzijde
Foto rechts: poeltje in Groeve Blom

Op het terrein wat bekend staat als het **Voetbalveld** zijn in 2020 hogere aantallen (sub)adulte geelbuik-
vuurpadden geteld in vergelijking met het voorgaande jaar. Het aantal juveniele dieren viel dit jaar echter tegen. Dit komt waarschijnlijk doordat de watertjes niet zijn drooggezet aan het begin van het jaar waardoor er teveel predatoren (voornamelijk libellen en keverlarven) in de watertjes aanwezig waren. Het zou heel gunstig zijn als deze watertjes komende winter weer eens worden opgeschoond.

Wateren bij het voormalige Voetbalveld nabij de Meertensgroeve

De aantallen geelbuikvuurpadden in de **Meertensgroeve** nemen sinds 2016 weer iets toe, maar de aantallen zijn lager dan de periode 2010-2015. Er zijn dit jaar extra betonpoeljes aangelegd. Deze blijken ook in een extreem droge zomer als 2020 heel goed water te houden. Een bijzondere waarneming was nog de vondst van een geelbuikvuurpad 900 meter ten oosten van de Meertensgroeve. Op 5 december is nog geelbuikvuurpadlarf gemeld uit een betonbakje. Hierin stond nog één centimeter water met een dun ijslaagje. Ook in de Meertensgroeve is in 2020 aanvullend gemonitord door twee leden van het Platform. In totaal werden er maar liefst 38 (sub)adulte geelbuikvuurpadden geteld in de Meertensgroeve.

In de **Curfsgroeve** liggen in voornamelijk ondiepe wateren zoals greppels en laagtes die helaas snel opdrogen. Hierdoor is het effect van droge jaren op de voortplanting en het waarnemen groter. In de periode 2018 tot en met 2020 zijn er minder dieren waargenomen dan de periode 2010-2017. Dit jaar was er alleen water aanwezig in een aantal van de recent aangelegde betonbakjes. In de hele groeve werden dit jaar maar 9 geelbuikvuurpadden waargenomen.

Een van de vele opgedroogde greppels in de Curfsgroeve

Toekomst

Sinds 2020 tellen leden van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad actief mee voor de NEM monitoring geelbuikvuurpad. Dat wil zeggen dat er binnen het gebied ten minste vier keer per jaar het aantal volwassen en jongvolwassen geelbuikvuurpadden geteld worden per watertje en deze gegevens aangeleverd worden voor de NEM monitoring. Deze gestructureerde monitoring wordt momenteel onder andere al gedaan in de gebieden Gerendal, Berghofweide, Putberg, Wahlwiller, Meertensgroeve, Groeve 't Rooth en Julianagroeve. Een mooie samenwerking om goede tellingen te krijgen in de leefgebieden. Uiteraard wordt de soort ook gevolgd in de nieuwe uitzetlocaties. Zodra er zicht is dat de soort zich in deze nieuwe leefgebieden handhaaft kunnen die tellingen worden opgenomen in het meetprogramma. Een start is gemaakt met het ingraven van honderden drinkbakken. De tijd zal leren welke invloed het heeft op de populaties geelbuikvuurpadden in het heuvelland.

Mocht je dit lezen en enthousiast zijn geworden om in een bepaald gebied de geelbuikvuurpadden te tellen, laat het ons zeker weten. Vanuit het Platform wordt er dan gezorgd voor begeleiding in het veld, duidelijke instructies en veldkaarten. Zo hopen we in de toekomst van alle leefgebieden van de geelbuikvuurpad een nauwkeurig beeld te krijgen van de populatieontwikkeling.

Edo Goverse, Jöran Janse & Naomi Lambrikk

Veldbezoek onder begeleiding van RAVON en IKL, samen met de Vogelwerkgroep Bemelen. De Vogelwerkgroep telt sinds 2020 de geelbuikvuurpadden in groeve 't Rooth volgens het NEM protocol.

Vroedmeesterpad: heden en verleden

Historie

De natuurlijke verspreiding van de vroedmeesterpad reikt in Nederland enkel tot het uiterste zuiden van Limburg, ten oosten van de Maas in het Zuid-Limburgse heuvelland. De aanwezigheid van de vroedmeesterpad in Nederland werd voor het eerst vastgesteld in 1893. In de jaren '60 is er grootschalig geïnventariseerd en zijn ruim 500 poelen in Zuid-Limburg onderzocht. Op 36 locaties hiervan werden larven van de vroedmeesterpad gevonden. De soort werd aangetroffen bij Meerssen, Hulsberg, Voerendaal, Colmont, Houthem, Schin op Geul, Berg en Terblijt, Bemelen, Cadier en Keer, 't Rooth, Eckelrade, Landsrade, Epen, Cottessen en Holset. Aan de hand van deze studie worden de contouren van het areaal in Limburg duidelijk neergezet. In de jaren '70 is de soort weer grootschalig in kaart gebracht, globaal in dezelfde leefgebieden als de vorige studie. Maar lokaal zijn er duidelijke verschillen in dichtheden of verplaatsen de populaties zich naar andere gebieden. Ten opzichte van het jaren '60 onderzoek vinden zij de soort op slechts 22 locaties. Ook verdwijnen definitief de populaties tussen Wijlre en Ubachsberg. Daartegenover staat een aantal nieuwe vindplaatsen, zoals de Meertensgroeve. In 1983 wordt voor het eerst sinds 27 jaar de vroedmeesterpad weer waargenomen in het Gerendal.

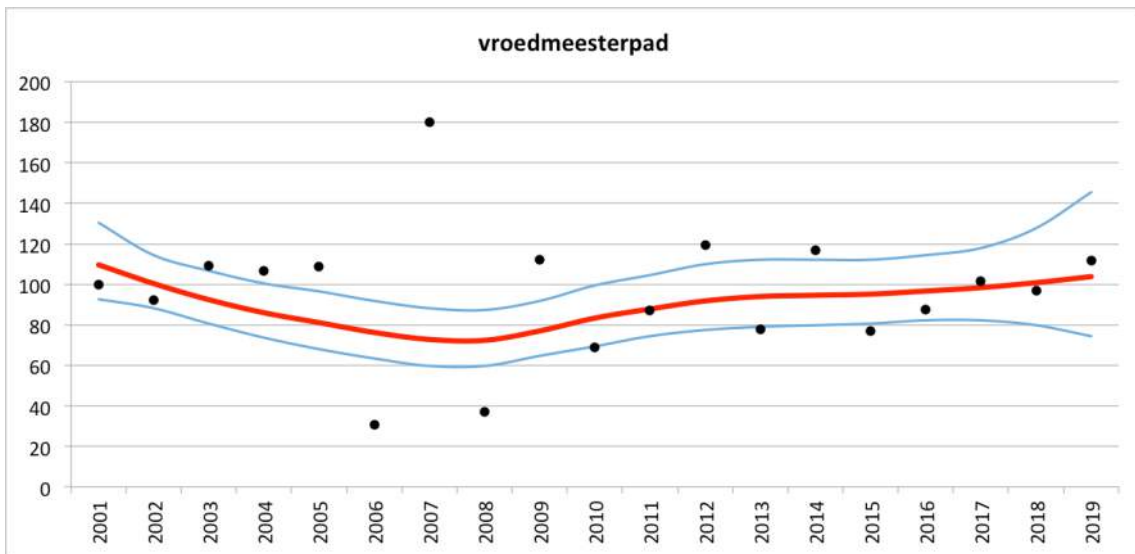
Veel oude kernen blijven nog steeds overeind, maar op een gedetailleerd schaalniveau blijkt de soort nog slechts geconcentreerd voor te komen. Ten opzichte van de vorige periode zijn weinig leefgebieden verlaten, maar de aantallen binnen populaties dalen wel verder. Tijd voor een beschermingsplan, dat in 2000 voor het eerst en gezamenlijk voor de geelbuikvuurpad is opgesteld. Grote populaties kunnen als bronpopulatie voor de omgeving worden beschouwd. Voor het behoud van deze bronpopulaties is het absoluut noodzakelijk een pioniersvegetatie in stand te houden, dan wel periodiek te creëren. Op lange termijn is dat geen eenvoudige opgave aangezien het vrijwel onmogelijk is om uitsluitend met begrazing een pioniersstadium te handhaven, zonder dat er andere natuurwaarden verloren gaan. De vooruitzichten voor de vroedmeesterpad zijn overigens rooskleuriger dan voor de geelbuikvuurpad, aangezien de vroedmeesterpad voor de voortplanting geen zeer specifieke wateren nodig heeft. Herstel van de landhabitat heeft op veel plekken de hoogste prioriteit om de soort voor uitsterven te behoeden.

Populatieontwikkeling

Binnen het beschermingsplan was monitoring een belangrijke component. Anders dan bij de meeste inheemse amfibiesoorten vindt de paring niet plaats bij een water. Hierdoor kan de soort niet makkelijk gemonitord worden door tijdens de paarperiode volwassen dieren te tellen bij het voortplantingswater. Mannetjes, maar ook sommige vrouwtjes vroedmeesterpad roepen vanuit de vegetatie en zijn nauwelijks te vinden. De roepintensiteit verschilt per avond waardoor er geen goed beeld kan worden gevormd van het aantal aanwezige volwassen dieren. Mannetjes trekken wel naar het water om larven af te zetten. Daarom wordt de populatieontwikkeling gevolgd door voortplantingswateren te bemonsteren op de aanwezigheid van larven. Vanaf 2001 wordt dit systematisch gedaan en doen deze tellingen mee in het Meetprogramma Amfibieën, een onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring.

Op landelijke schaal heeft de vroedmeesterpad een stabiel voorkomen. De soort heeft, anders dan de geelbuikvuurpad, niet direct geprofiteerd van de beschermingsmaatregelen. Aan de grafiek is wel te zien dat de vroedmeesterpad iets minder last heeft van de droge zomers 2018 en 2019. Een

mogelijke verklaring hiervoor is dat de vroedmeesterpad niet afhankelijk is van kleine, tijdelijke wateren maar ook gebruik maakt van grote, permanente wateren om de larven in af te zetten.

Trend en index van de vroedmeesterpad in Nederland

Situatie 2020

2020 was alweer een jaar van extremen door het derde droge jaar op rij. Opnieuw stonden veel wateren droog tijdens de monitoringsronde voor larven vroedmeesterpad. Dat moet niet te lang duren bij een padje dat maar acht tot tien jaar oud wordt. Ook in 2020 is er weer een selectie van leefgebieden onderzocht op larven van de vroedmeesterpad. Door de derde droge zomer op rij en verschillen in uitgevoerd beheer (overgroeien van voortplantingswateren en achteruitgang van het landbiotoop) zijn er grote verschillen in het aantal aangetroffen larven per leefgebied. In onderstaande tekst zijn de belangrijkste wetenswaardigheden per onderzocht leefgebied vermeld.

De vroedmeesterpad in de **Hoge- en Lage Fronten** heeft het dit jaar redelijk goed gedaan. Er is in het gebied een mooie mix van kale wateren en met waterplanten begroeide poelen. Vooral in de kale wateren werden hoge aantallen larven aangetroffen. Opvallend was het verder om in een van de wateren larven van rugstreeppad aan te treffen. Na een check in de databank blijkt deze soort in 2018 al eerder te zijn aangetroffen. Inmiddels is er een corridor aangelegd tussen de Hoge Fronten en de Lage Fronten waardoor vroedmeesterpad en andere soorten zich nu ongehinderd kunnen verplaatsen. Ook in de overgroeide poel bij de Lage Fronten werden nog altijd larven vroedmeesterpad gevonden.

Poeltje bij de Lage Fronten

Bij de **Noordelijke Geuldalhellingen** worden larven van vroedmeesterpad alleen nog gevonden in het centrale deelleefgebied Kloosterbosch. Ook dit jaar zijn in dit deelgebied weer een groot aantal larven vroedmeesterpad aangetroffen in twee door een particulier goed onderhouden weilandpoelen. In de overige wateren werd de soort niet aangetroffen omdat de wateren minder geschikt zijn. Staatsbosbeheer is van plan om een nabijgelegen poel op te schonen en ook het Waterschap Limburg zal binnen 1 à 2 jaar een aantal poelen in dit leefgebied opschonen.

Goed onderhouden weilandpoel bij Kloosterbosch

Larven van vroedmeesterpad worden niet meer gevonden in de twee overige geïsoleerde deelleefgebieden Waterval en Ravensbosch. Toch is er nog hoop in het Ravensbosch na de waarnemingen van een roepende vroedmeesterpad in 2019. Het lijkt er op dat er hier nog een kleine populatie vroedmeesterpad aanwezig is.

Enkele poelen in het Ravensbosch zullen door Staatsbosbeheer worden opgeknapt. De kans is groot dat deze poelen dan ook door de vroedmeesterpad zullen worden gebruikt, wat de populatie hier ten goede zal komen.

Leefgebied Valkenburg bestaat uit een van elkaar geïsoleerde noordelijke populatie bij de Emmaberg en een zuidelijke populatie bij de Schaelsberg. De zuidelijke populatie is uitgezet (sinds 2014, dieren met een Franse oorsprong) en doet het erg goed. De aantallen zijn er explosief aan het stijgen en je zou gaan verwachten dat geschikte wateren in de omgeving ook waarnemingen van larven vroedmeesterpad op zullen gaan leveren. Roepende dieren zijn in ieder geval al tot 700 meter van de poelen gehoord (bron: NDFF).

Bij de Emmaberg zijn zoals de voorgaande jaren tientallen larven gevonden in een weilandpoel. Dit is dan ook het enige water met larven in dit leefgebied. Een particulier water kon ondanks talloze bezoeken niet worden bezocht omdat de eigenaar niet thuis was. Waarschijnlijk is deze tuinvijver inmiddels ongeschikt door overgroeiing.

Weiland poel Emmaberg

Opschonen van dit water en overige nabijgelegen tuinvijvers en poelen zal een snelle herbezetting opleveren vanwege de productieve weilandpoel. Bezoekers van nabijgelegen Motel De Heek konden vanaf hun balkon roepende vroedmeesterpadden horen aldus een doorgemaakte waarneming.

Poel met vroedmeesterpad in groeve Blom

Bij leefgebied **Zuidelijke Geuldalhelling** wordt vroedmeesterpad gevonden in de drie groeves; Curfsgroeve, Meertensgroeve en Groeve Blom. De aantallen larven in dit leefgebied waren dit jaar slecht te noemen. In de Curfsgroeve werden geen larven gevonden, en maar een klein aantal larven werd gevonden in de Meertensgroeve. De lage aantallen larven vroedmeesterpad in beide groeves kwam voornamelijk door veel opgedroogde wateren.

Sinds kort worden ook in Groeve Blom de larven van vroedmeesterpad systematisch gemonitord. Vele tientallen larven werden aangetoond in de wat grotere weilandpoel en er werd zelfs gebruik gemaakt van een klein watertje aangelegd voor geelbuikvuurpad. Het streven voor de toekomst zal zijn om de soort hier ook buiten de groeves wat meer mogelijkheden te geven. Er zijn inmiddels al diverse poelen buiten de groeves aangelegd die er erg geschikt uitzien.

De aantallen larven die gevonden werden in het nabijgelegen leefgebied **Bemelen, Cadier en Keer** waren goed dankzij een aantal wat grotere waterhoudende poelen. Er is ondertussen steeds meer aansluiting gekomen tussen de deelgebieden Bemelerberg, groeve 't Rooth en Julianagroeve door de tussenliggende met vroedmeesterpad larven bezette poelen. De aansluiting met zuidelijk gelegen leefgebied **Eckelrade** is nog maar een kleine toekomstige stap. Ook aansluiting met noordelijk leefgebied bij de Curfsgroeve en Groeve Blom lijkt goed uitvoerbaar.

Eckelrade is een groot aaneengesloten leefgebied met veel wateren. Dit jaar zijn er enkele larven bij de Wolfskop en in de natuurtuin van Ed Gubbels gevonden. Het zuidoostelijk deel van dit leefgebied nabij Honthem had in zijn geheel geen waarnemingen. De wateren in dit deelgebied zijn echter recent opgeschoond en liggen er nu veel beter bij.

Enkele waarnemers zijn dit jaar in dit gebied erg actief geweest met het verzamelen van roepwaarnemingen waarvoor hulde want het geeft veel inzicht in het landgebruik van de soort en inzicht in locaties waar mogelijk larven te verwachten zijn.

Betonbak bij Eckelrade waar in 2020 larven van vroedmeesterpad zijn aangetroffen.

Na een kleine opleving in aantallen larven vroedmeesterpad in 2018 (35 larven) en 2019 (23 larven) bleken dit jaar het aantal larven in het **Gerendal** dit jaar minder te zijn namelijk vijf larven in twee wateren. Wat betreft roepende vroedmeesterpadden zijn er twee verrassende roeplocaties te melden. Bij het Sint Jansbos (gelegen ten noordwesten van het Gerendal) werden namelijk drie roepende vroedmeesterpadden gehoord op korte afstand van een weilandpoel. Hier was de afstand tot bekende roepplekken in het Gerendal ruim 900 meter hemelsbreed. De tweede opvallende roepwaarneming is gedaan in leefgebied Berghofweide waarvan alleen geelbuikvuurpad bekend is. Hier werd één roepend dier waargenomen op korte afstand van een poel. Deze plek is ruim twee kilometer ten oosten van bekende roepplekken in het Gerendal.

Opgeschoonde poel in Mheer met stapelmuur

Dit jaar zijn in leefgebied **Mheer** het grootste aantal larven aangetoond sinds het begin van de telling in 2001. De hoge aantallen kwamen van enkele goed functionerende poelen. Het leefgebied bestaat echter uit verschillende van elkaar geïsoleerde deelleefgebieden dus er valt wel wat te doen om deze gebieden onderling aan te laten sluiten.

Natuurmonumenten bleek dit jaar veel wateren opgeschoond te hebben wat voor de komende jaren waarschijnlijk weer waarnemingen van larven op gaat leveren.

Een roepwaarneming aan de oostkant van Wesch biedt goede kansen voor uitbreiding van de soort naar het oosten toe richting Bergenhuizen.

Ook **Kruisbosch** is een groot leefgebied met onderlinge van elkaar geïsoleerde deelleefgebieden. De soort is niet meer gevonden op het centraal in het leefgebied gelegen golfterrein ondanks dat de wateren er daar goed uitzien. Enkele niet eerder bezochte wateren aan de rand van het leefgebied zijn onderzocht maar dit heeft geen nieuwe waarnemingen opgeleverd. Aan de oostkant van het Kruisbosch bij het gehucht Bissen heeft IKL inmiddels een aantal wateren opgeschoond wat daar weer nieuwe kansen voor de soort geeft.

Grote poel in Landsrade

De laatste jaren is de vroedmeesterpad populatie bij **Holset** sterk aan het groeien met dit jaar opnieuw een record aantal larven, meer dan driehonderd! Het opschonen van een groot aantal wateren en nieuw aanleggen van twee poelen heeft inmiddels duidelijk zijn vruchten afgeworpen. Het zou te verwachten zijn dat zo'n sterk groeiende populatie ook nieuwe poelen in de omgeving zal gaan bezetten. Aan de oostkant van Holset lijken momenteel kansrijke wateren voor de soort te liggen. Het zou heel interessant zijn om hier volgend seizoen eens te gaan luisteren of ook hier

vroedmeesterpadden roepen. Mochten er deelnemers zijn die in de gelegenheid zijn om dit te doen dan horen we dat graag!

Toekomst

De vroedmeesterpad verdient extra aandacht omdat de situatie precair blijft. Ondanks alle inspanningen zit de soort niet in de lift, maar is ook niet afgenomen. Echter binnen de leefgebieden komen wel grote verschillen voor. Op lokaal niveau kan door toegepast beheer een water goed functioneren als voortplantingswater, terwijl binnen hetzelfde leefgebied andere wateren worden genegeerd omdat deze ongeschikt raken of omdat de kwaliteit van de landhabitat is afgenomen. Enkele leefgebieden zijn uiteengevallen in afzonderlijke geïsoleerde clusters. Het is belangrijk dit proces te kenteren door in het tussenliggende gebied stapstenen te realiseren zodat uitwisseling van vroedmeesterpadden tussen leefgebieden weer mogelijk wordt en dat geschikt leefgebied bereikbaar wordt.

Oproep: ‘Adopteer’ een vroedmeesterpadgebied

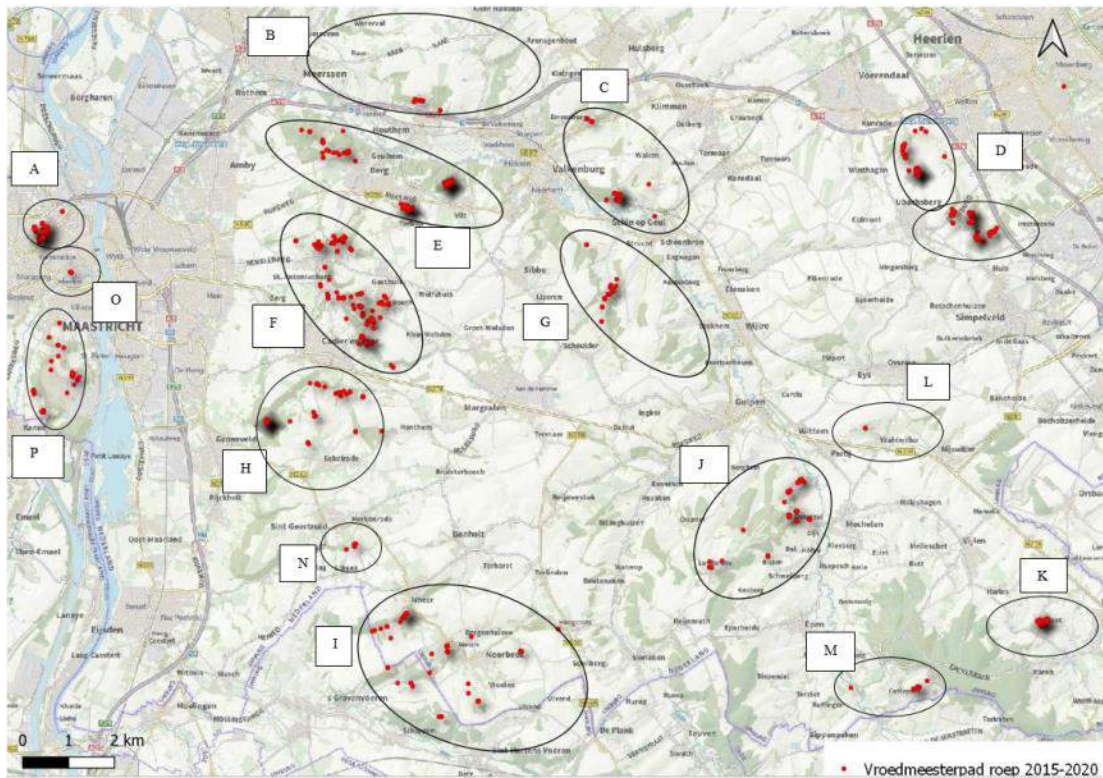
In een heel aantal vroedmeesterpad leefgebieden worden jaarlijks roepwaarnemingen vroedmeesterpad doorgegeven door leden van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad en talloze amfibieliefhebbers. Deze waarnemingen geven extra inzicht in het landgebruik van vroedmeesterpad en leveren af en toe zelfs compleet nieuwe roeplocaties op. Ook worden roepwaarnemingen gebruikt als indicatie voor het vinden van wateren met larven van de vroedmeesterpad. Meestal zijn de roeplekken op korte afstand van een water maar soms kan het ook honderden meters verwijderd zijn van een water.

Vanuit het Platform zouden we graag de leden willen vragen om een gebiedje te ‘adopteren’ en er één of meerdere keren per jaar te gaan luisteren naar roepende vroedmeesterpadden. Indien gewenst kan er begeleiding georganiseerd worden vanuit het Platform (door RAVON/IKL/Natuurbalans) of meer ervaren platformleden kunnen een keer meegaan voor het opdoen van ervaring, voor de gezelligheid en voor de veiligheid (het luisteren vindt plaats na zonsondergang). Eventuele gebiedstoestemming wordt dan ook door RAVON aangevraagd bij de betreffende terreinbeheerder.

Mannetje vroedmeesterpad met eisnoeren (foto: Jöran Janse)

De voorkeur gaat natuurlijk uit naar gebieden waar nog maar weinig roepwaarnemingen verzameld zijn, randen van leefgebieden en zelfs buiten leefgebieden als er vermoedens zijn dat er roepende dieren waargenomen zouden kunnen worden vanwege geschikt ogend landhabitat of water. Aan de hand van bijgevoegde kaart kun je aangeven of je in een gebied wil gaan luisteren of mogelijk al vaker op deze locatie bent gaan luisteren.

Kaart; Leefgebieden vroedmeesterpad met roepwaarnemingen in de periode 2015 tot 2020. A=Hoge- en Lage Fronten, B=Noordelijke Geuldalhellingen (Waterval, Kloosterbos, Ravensbos), C=Valkenburg (Emmaberg en Schaelsberg), D=Ubachsberg (Ubachsberg en Keверberg), E= Zuidelijke Geuldalhellingen (Curfsgroeve, Meertensgroeve, Groeve Blom), F= Cadier en Keer (Bemelerberg, 't Rooth, Julianagroeve, G=Gerendal, H=Eckelrade, I=Mheer , J=Kruisbosch), K=Holset, L= Wahlwiller, M=Cottessen, N=Sint Geertruid, O=natuurtuin Maastricht, P=ENCI groeve.

Edo Goverse, Jöran Janse & Naomi Lambrikk

TWINTIG JAAR COÖRDINATIE VAN HET PLATFORM, EEN MOOIE TIJD

Over ‘trends’ en ‘tellingen’, ‘citizen science’ en ‘maatschappelijke betrokkenheid’, en ‘verbreiden en verbinden’.

Beste lezer, ik hoop dat dit jubileumnummer u in deze coronatijden nog wat leuke afleiding heeft bezorgd. Aan mij de eer om dit zeer uitvoerige jubileumnummer af te sluiten. Ik kan me de eerste bijeenkomst nog zo voor de geest halen, *‘Jezus Mina is het echt al weer twintig jaar geleden?’* dat we het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad hebben opgericht? Ik voel me er in een klap opeens een stuk ouder door. Termen die tegenwoordig heel hot zijn, zoals ‘Citizen Science’, ‘burgerparticipatie’ en ‘maatschappelijke betrokkenheid’ schieten door mijn hoofd. Allemaal termen die we twintig jaar geleden nog nooit gehoord hadden, maar het Platform is daar wel een schoolvoorbeeld van zegt men. Waren we twintig jaar geleden echt zulke zieners? Waren we onze tijd ver vooruit? Welnee.... het enige wat we toen bedachten was: *‘praten met elkaar levert heel veel meer op dan praten over elkaar’*, dus laten we een podium bedenken waar we elkaar kunnen ontmoeten, en met elkaar van gedachten kunnen wisselen, standpunten kunnen uitwisselen en toelichten, ‘thats it’, niet meer en niet minder. Zoals Jo Langeweg in zijn bijdrage opmerkte *‘Ik leerde beweegredenen van de natuurbeschermers beter begrijpen, en omgekeerd kregen zij meer inzicht en begrip voor de belangen van het bedrijf Ankerpoort en zijn werknemers. De bereidheid om samen te werken, in de letterlijke zin des woords, nam hierdoor in korte tijd sterk toe’*.

En dat werkt nog steeds zo, al twintig jaar lang. In die hele periode hebben we samen mooie dingen gedaan. U hebt ze al links en rechts in de nieuwsbrief kunnen lezen. En als je samen leuke dingen doet, dan vliegt de tijd voorbij, zo blijkt. Hoe was dat ook al weer net vóór 2000? In die tijd deed ik samen met Wilbert Bosman (RAVON) in opdracht van de provincie Limburg, onderzoek naar de populatieomvang van geelbuikvuurpad in de laatste vijf leefgebieden. Hiervoor reisden we regelmatig af naar Limburg. Ik kan u verzekeren, de thuisreis was vaak niet zo vrolijk. In 2000 troffen we uiteindelijk in slechts drie leefgebieden nog geelbuikvuurpadden aan, uiteraard in ‘t Rooth, en daarnaast nog in het Gerendal en in Wahlwiller. In de Julianagroeven en de Berghofwei vonden we in 2000, ondanks het feit dat we elk gebied maar liefst dertien keer! onderzochten, helemaal geen geelbuikvuurpadden meer. Dat was dus zo’n beetje ‘de nulmeting’ bij de start van het Platform; drie leefgebieden waarin maximaal 20 (Rooth), 4 (Gerendal) en 10 (Wahlwiller) geelbuiken op een dag werden geteld. Ik heb dat nog eens op een rijtje gezet voor de hele Platformperiode in onderstaande figuur. Maximaal 34 geelbuiken in dertien ronden. Wie dat vergelijkt met gegevens uit Sunier *et al.*, (1965), waarin soms sprake is van enkele honderden dieren op één locatie, die barst toch meteen in tranen uit? In samenwerking met Frans Blezer, toen al werkzaam bij het IKL, en medestrijder van het eerste uur, voerden we af en toe al maatregelen uit in het veld om de laatste leefgebieden te verbeteren, maar het was allemaal nogal ongecoördineerd, ‘achter de feiten aanhollend’ en met een flink ‘trial and error’ gehalte. Meer kennis in zowel de verspreiding als de ecologie was duidelijk een vereiste en ook een belangrijke reden voor de oprichting van het Platform op 10 november 2000. De vroedmeesterpad stond toen echt nog een beetje in de schaduw van de zeer ernstig bedreigde geelbuikvuurpad. Ik heb er de notulen van de oprichtingsvergadering (Raymond Tilmans had ze gelukkig keurig bewaard) nog eens op nagelezen. Bert Kruijntjes merkte bij de rondvraag terecht op dat *‘ook de vroedmeesterpad aan de orde moest komen’*. Dat is daarna ook zeker gebeurd. In twintig

jaar tijd hebben we een situatie gecreëerd waarin we elke leefgebied, ja zelfs bijna elk (potentieel) voortplantingswater van beide soorten wel zo'n beetje kennen. Er is een zeer uitgebreid netwerk van vrijwilligers ontstaan, die ieder jaar verslag doen van positieve en negatieve ontwikkelingen in de leefgebieden en eventuele nieuwe of herbezette roepplaatsen. En dat van beide soorten. Op het Platformoverleg en via de nieuwsbrieven wordt deze informatie gedeeld en worden met beheerders kansen en knelpunten van de soort besproken en waar mogelijk vertaald naar noodzakelijke inrichtings- of beheersmaatregelen. Da's heel mooi, zo'n 'geoliede machine', maar heeft het ook daadwerkelijk tot een substantiële verbetering geleid?

Op basis van de NEM monitoring wordt in de deze nieuwsbrief geconcludeerd dat de trend voor de geelbuikvuurpad de laatste jaren dalend is, dat is niet plezierig om te lezen. Ik vond het in ieder geval zeker niet fijn! Deze trends zijn gebaseerd op de jaarlijkse tellingen in het veld, cijfers liegen niet, maar een nauwgezette interpretatie is van belang. Als er een negatieve trend is, waar komt die dan door? Kunnen we daar iets aan doen? En zo ja, wat? Ik ben eens in de archieven gedoken en heb de 'harde cijfers', die aan deze trend ten grondslag liggen eens op een rijtje gezet in de eerder genoemde figuur. Helaas zijn er niet jaarlijks van alle gebieden tellingen beschikbaar, maar toch geeft dit een goed inzicht. Vanaf 2000 zien we duidelijk een stijging in de tellingen, die rond 2010-2015 redelijk stabiel lijkt met jaarlijks zo'n 300 tot 350 waarnemingen. Daarna in de jaren 2017-2019 vindt er echter duidelijk een afname van de tellingen plaats. Tot en met 2013 werden er dertien tellingen uitgevoerd per jaar, vanaf 2014 nog maar drie tellingen per jaar, en niet eens meer in alle gebieden. Daar is helaas geen financiële dekking meer voor. Heeft dit een grote invloed gehad? Ik denk het niet, want in 2015 en 2016 worden er nog heel wat geelbuikvuurpadden geteld. In 2015 zelfs het hoogste aantal ooit. Maar, toegegeven, als je dertien keer kunt tellen is de kans op een 'optimale teldag' natuurlijk groter, dan dat je drie keer telt. Zeker als daar van die (zeer) droge dagen tussen zitten. Want dan zijn geelbuiken een stuk lastiger te vinden. En zeer droge dagen, die waren er nogal wat in de afgelopen zomers. Hoe was dat eigenlijk in de topjaren 2014, 2015, 2016 en 2017? Ik heb ze eens op een rijtje gezet in onderstaande tabel.

KNMI gegevens 2014-2020

Zomer 2014 (juni, juli, augustus)	Vrij warm en vrij zonnig, maar ook zeer nat
Zomer 2015 (juni, juli, augustus)	Vrij warm, zonnig en gemiddeld over het land vrij nat
Zomer 2016 (juni, juli, augustus)	Warm, normale hoeveelheid neerslag en aan de zonnige kant
Zomer 2017 (juni, juli, augustus).	Warm, vrij zonnig en aan de natte kant
Zomer 2018 (juni, juli, augustus)	Extreem warm, zeer zonnig en zeer droog
Zomer 2019 (juni, juli, augustus)	Zeer warm, zeer zonnig en aan de droge kant
Zomer 2020 (juni, juli, augustus)	Zeer warm en zeer zonnig, normale hoeveelheid neerslag

Uit de tabel blijkt dat de jaren 2014-2017, (vrij) warm, maar ook vrij nat tot zeer nat waren in de maanden juni-augustus. Ideale omstandigheden voor een soort die zich vooral in deze periode voortplant. Hoe anders was dit in de zomer van 2018 en 2019 en 2020, die allemaal zeer warm, zeer zonnig en droog waren. Voor 2020 staat weliswaar vermeld dat de hoeveelheid neerslag normaal was, maar in de toelichting is opgenomen dat dit niet gold voor het (zuid)oosten. Geen water, dan geen voortplanting, en geen juvenielen en dus ook geen subadulten in het daaropvolgende jaar. Dat is ook af te lezen uit de NEM monitoring. De vraag is dan wel, wat is er precies afgenomen, het aantal dieren of (ook) de kans dat ze worden waargenomen? Tijdens optimale omstandigheden zijn drie monitoringrondes blijkbaar voldoende, dat is een geruststelling om te weten, maar is dat ook zo tijdens zeer ongunstige omstandigheden? Ik denk dat dit zeker tot een slechter telresultaat zal leiden.

leef gebied sinds	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Groeve 't rooth	<2000	20	42	50	54	45	48	45	56	46	70	58	42	37	80	70	37	45	58	31	38	57
Berghofwei	<2000	0	0	0	0	7	7	14	17	46	30	20	18	29	55	48	45	nb	3??	nb	4	
Julianagroeve	<2000	0	0	0	0	6	2	1	1	4	3	3	1	0	1	6	3	15	20	nb	14	25
Wahlwiller	<2000	10	16	10	10	6	17	75	56	21	61	46	36	49	47	61	46	61	23	nb	14	40
Gerendal	<2000	4	3	6	2	4	10	3	2	10	22	68	39	13	36	33	71	27	nb	26	nb	91
Groeve Blom	2005	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	12	22
Meertensgroeve	2006	--	--	--	--	--	--	--	--	--	79	62	96	103	44	53	12	NB	20	18	38	
Curfsgroeve	2009	--	--	--	--	--	--	--	--	--	20	40	89	56	44	69	32	33	nb	12	10	
Voetbalveld	2011	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	5	11	24	27	7	15	2	17	26	
Langen Akker	2013	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	7	36	26	6	1	1	nb	8	3	
Putberg/Keeverberg	2013	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	6	10	20	15	25	nb	nb	
Dorrenweg/Wolfskop	2016	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	3	19	14	nb	5	20	37	
Cottessen	2014	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	15	11	3	nb	14	16	15	
Stokhem	2016	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	nb	nb	18	11	10	
Wolfhaag	2014	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	3	4	nb	2	2	nb	1	
Vijlen	2018	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	nvt	1	0
Heerkuil/Banholt	2019	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	nvt	18
Teggert	2020	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	nvt
Som		34	61	66	66	61	84	131	129	98	202	304	240	314	399	390	404	282	152	143	181	397

1-5 6-10 11-20 21-50 > 50 nb (niet bekend), geen telling beschikbaar nvt start uitzetting

Het maximaal getelde aantal (sub)adulte geelbuikvuurpadden per jaar in de leefgebieden van de geelbuikvuurpad vanaf 2000, gebaseerd op tellingen van het NEM en op tellingen van vrijwilligers van het Platform.

Door de NEM tellingen gaan de alarmbellen al in een vroeg stadium rinkelen, en dat is heel belangrijk; *‘Hé jongens (en meisjes!), we tellen opeens minder (sub)adulten, hoe komt dat? Het was heel droog, dus zijn dieren lastiger waar te nemen, da’s op zichzelf nog niet zo erg, maar..... er waren in sommige gebieden in 2018 en 2019 ten gevolge van die droogte ook maar heel weinig voortplantingswateren, in sommige gebieden zelfs helemaal géén. En dat is natuurlijk wel erg’.*

En dus vragen we ons met zijn allen af of er moet worden bijgestuurd of niet, en zo ja, waar? Vergis u niet in het belang daarvan, want vroeger duurde het soms meerdere jaren voor dit werd opgemerkt en vielen populaties regelmatig in een diep dal terug. Een paar jaar droogte, daar kan een geelbuikvuurpad echt wel tegen, het werd al eerder in deze nieuwsbrief genoemd. Voor een amfibiesoort kunnen ze echt heel oud worden, in extreme gevallen tot wel 25 jaar. Da’s is een hele geruststelling, maar de Nederlandse populaties zijn over het algemeen erg klein. Het lijkt heel mooi, tellingen van een stuk of 50 (sub)adulten op één dag in een leefgebied, maar voor een amfibiesoort blijft het een mager aantal, zeker als men dat vergelijkt met de aantallen die in het verleden werden geteld. Die NEM-vinger aan de pols blijft in de toekomst dus hard nodig. Daar komt bij dat de voorspellingen over klimaat- en weersveranderingen, er op wijzen dat in de toekomst extreme droge en hete zomers vaker zullen optreden. En die vormen in de toekomst een grote bedreiging voor een soort die zich bij voorkeur voortplant in kleine instabiele tijdelijke watertjes, waarvan de voortplantingspiek in Nederland ook nog eens ligt in de droogste maanden, juni, juli en augustus. De trendberekeningen in 2017, 2018 en 2019 laten dit ook zien.

Waterhoudendheid en de ontwikkeling van een robuust netwerk tussen de leefgebieden wordt dus in de toekomst echt een aandachtspunt. Maar ook daar wordt gelukkig al door het Platform aan gewerkt. Zowel door Natuurbalans, IKL, als door Natuurrijk Limburg worden in samenwerking met Staatsbosbeheer, Limburgs Landschap, Natuurmonumenten en niet te vergeten Waterschap Limburg, ketens van drinkbakken aangelegd, die behalve verbindingszones ook nieuwe leefgebieden vormen voor de soorten. Drinkbakken, zoals ze vroeger in het agrarisch landschap met honderden te vinden waren. Het enige verschil is dat ze nu ingegraven worden tot aan het maaiveld en ze in het najaar droog kunnen worden gezet. Ook hiervoor kunnen wij weer rekenen op de steun en medewerking van vele tientallen vrijwilligers van het Platform (zie de bijdragen van Iris Bonten en Vincent Gustings in deze nieuwsbrief). Zij monitoren de drinkbakken en in de meeste gevallen nemen ze ook het onderhoud voor hun rekening. Soms zelfs ook de aanleg ervan, zoals Jurgen Mingels onlangs deed met zijn VTN-poelenwerkgroep. Chapeau!

Nieuwe leefgebieden en ecologische verbindingen tussen leefgebieden

In eerste instantie was de aanleg van drinkbakken hoofdzakelijk bedoeld voor het ontwikkelen van ecologische verbindingen tussen de historische leefgebieden en de nieuw ontwikkelde leefgebieden. Door de extreme droogte van de laatste drie jaren werd echter al snel besloten om ook drinkbakken te plaatsen in de historische en de nieuwe leefgebieden. Dat bleek een goede keus. In sommige leefgebieden was in de zomer van 2018, 2019 en 2020, nauwelijks nog een druppel water te vinden, maar de drinkbakken houden in zijn algemeenheid uitstekend water. In een aantal gebieden worden ze helaas nog te vaak leeggedronken door grote grazers (een beetje rund drinkt zo een liter of 80 per dag weg), daar zullen we nog een oplossing voor moeten bedenken. Soms worden ze door lokale vrijwilligers bijgevuld als het echt extreem droog is, zoals in 2000 in Wahlwiller, Lange Akker en het Rooth. Zowel geelbuikvuurpad als vroedmeesterpad maken dankbaar gebruik van deze extra mogelijkheid. In de bijdrage van de NEM-resultaten wordt daar regelmatig naar verwezen. In de Curfsgroeve, de Meertensgroeve en het Gerendal vond reproductie van de geelbuikvuurpad in 2019 en 2020 zelfs vrijwel uitsluitend in de drinkbakken plaats. De eerste resultaten zijn dus hoopvol, het biedt in extreem droge zomers goede uitwijkmogelijkheden voor de voortplanting. Maar ook voor deze drinkbakken geldt dat ze alleen met hulp van de vele vrijwilligers goed blijven functioneren. Omdat in sommige gebieden al drinkbakken sinds 2018 aanwezig zijn, heb ik ook naar de harde cijfers van 2019 en 2020 gekeken. Immers waar gedurende de hele zomer water is, is de kans op waarnemingen van geelbuiken groter. Dit zou zich al in 2019 en 2020 kunnen vertalen in een stijgend aantal waarnemingen. Ook dit is in de figuur opgenomen. Gelukkig zien we in 2019 en in 2020 inderdaad weer een stijging van het aantal waarnemingen. Nemen de aantallen geelbuiken weer snel toe? Ik denk het eerlijk gezegd niet, want ook hier dienen de cijfers goed geïnterpreteerd te worden. Sinds twee jaar hebben we besloten om deelnemers van het Platform ook intensiever te betrekken bij de monitoring van de geelbuikvuurpad. Cursussen hiervoor worden gegeven door RAVON en IKL. Naast het feit dat het jaarlijks professioneel monitoren van de leefgebieden, financieel niet mee haalbaar blijkt, is het aantal leefgebieden van de geelbuik in die 20 jaar ook nog eens toegenomen door herintroducties. Er is dus wel wat werk aan de winkel om die allemaal te monitoren. Dit is nog niet bij alle leefgebieden gelukt, maar ik ben er van overtuigd dat vóór het 25 jarig jubileum van het Platform alle leefgebieden, behalve professioneel, ook door deelnemers van het Platform worden gemonitord. En dat heeft, behalve financieel, een ander bijkomend voordeel. Wij moeten in onze jachtige maatschappij, de monitoringdagen allemaal al ruim van te voren inplannen, jammer, maar

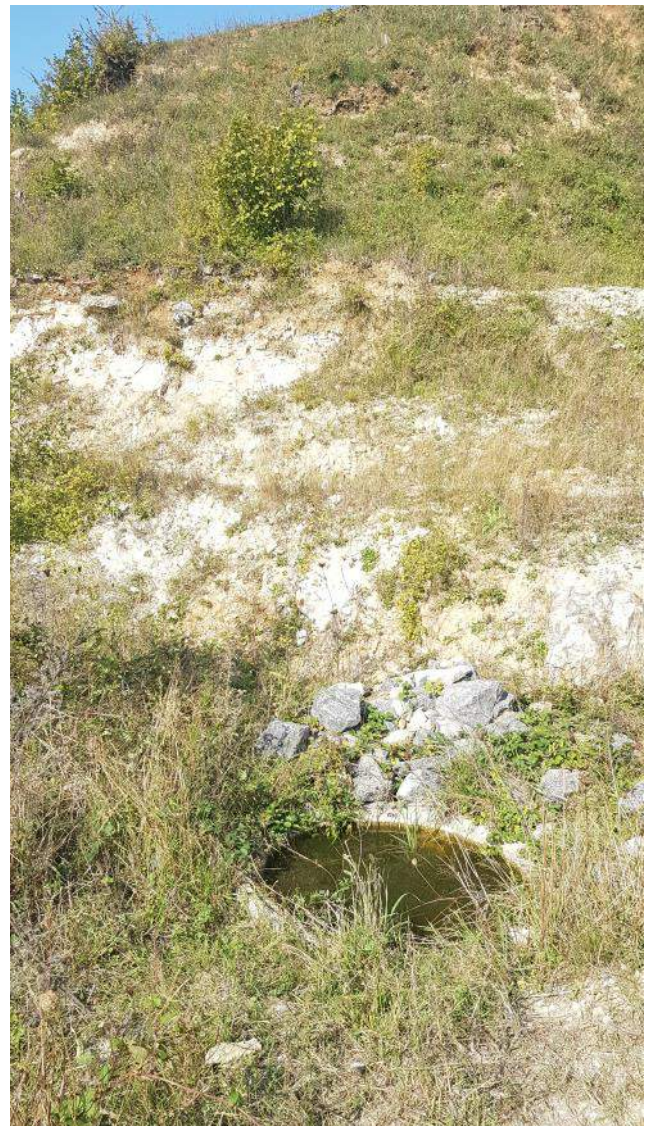
Wilt u van een specifiek gebied een gedetailleerde kaart met de ligging van de bakken, dan kunt u die via de redactie opvragen. Ga er vooral eens kijken en mocht u (larven van) geelbuikvuurpadden of vroedmeesterpadden zien, laat het ons horen! Er zijn nog enkele gebieden waar nog geen jaarlijkse tellingen worden uitgevoerd. Daar zou een aantal vrijwilligers zeer welkom zou zijn, want het aantal bakken neemt snel toe. Bent u geïnteresseerd? Neem dan contact op met de redactie. IKL en RAVON leiden u graag op tot ervaren teller.

Resumerend

Als we alle 'harde cijfers' van de tellingen in de eerste vijf jaar na de oprichting van het Platform (2000-2005) eens afzetten tegen de resultaten van de laatste vijf jaar (2016-2020) en hierbij ook het totale aantal leefgebieden van de soort betrekken, dan zijn de tellingen uit de laatstgenoemde periode, zonder uitzondering hoger, soms zelfs veel hoger. Door herintroducties uitgevoerd door het Platform, maar in een enkel geval ook door spontane uitbreiding (zoals het voetbalveld) is het aantal gebieden waarin de soort voor komt sinds 2000 toegenomen van drie naar zeventien in 2020. En er wordt nog steeds aan de ontwikkeling van nieuwe leefgebieden gewerkt. Ik ben de eerste die toe zal geven dat het nog niet in alle leefgebieden goed gaat, maar in de nieuwe leefgebieden 'van het eerste uur', zoals groeve Blom, de Meertensgroeve, de Curfsgroeve en Voetbalveld, komt de soort al jaren voor en plant zich er ook met succes voort. Dat stemt mij optimistisch. Andere nieuwe leefgebieden zoals Wolfhaag, Vijlen en Lange Akker zijn echter nog zorgenkindjes, maar ook in deze gebieden geven we het zeker nog niet op. De ontwikkeling, en de instandhouding van goede voortplantingswateren blijkt hier lastiger dan aanvankelijk gedacht. Wellicht kunnen drinkbakken ook hier uitkomst bieden, in Vijlen en Lange Akker zijn ze al in 2020 aangelegd.

Sommige bedreigingen hebben we in de loop der jaren opgelost, maar er dienen zich helaas weer nieuwe aan. Zoals de in deze bijdrage beschreven risico's op extreem droge periodes in de zomermaanden. Ook daar zijn we zoals in deze bijdrage is te lezen, al volop mee bezig. Natuurlijk is het zo dat voortdurende aandacht in de toekomst noodzakelijk zal zijn om het voortbestaan van de vroedmeesterpad en de geelbuikvuurpad te garanderen. Maar samen met zo'n enthousiaste groep, ben ik er van overtuigd dat we dit in de komende jaren weer prima voor elkaar zullen krijgen. Op naar het 25-jarig jubileum dus!

Ben Crombaghs, een van de trotse coördinatoren van het Platform.

Een van de drinkbakken bij de Dorrenweg. Jurgen Mingels telde in en rondom deze drinkbak maar liefst dertien (sub)adulte geelbuikvuurpadden op een dag.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad in Limburg. Het Platform bestaat uit een enthousiaste groep vrijwilligers, beleidsmakers, natuurbeschermingsorganisaties, particuliere terreineigenaren, bedrijven en natuuronderzoekers, die een bijdrage kunnen en willen leveren aan het herstel en duurzaam behoud van leefgebieden van de geelbuikvuurpad en de vroedmeesterpad in Limburg. Het Platform is opgericht in 2000 op initiatief van de Provincie Limburg.

De coördinatie van het Platform vindt plaats door Ecologisch Adviesbureau Natuurbalans Limes Divergens BV, Stichting RAVON en de Stichting IKL. Deze Nieuwsbrief is uitgebracht in het kader van het project “Vrijwilligersnetwerken Soortenbescherming”.

Redactie nieuwsbrieven: B. Crombaghs, E. Goverse, F. Blezer en N. Lambrixx

Redactieadres: Natuurbalans Limes Divergens BV, Stichting RAVON en Stichting IKL
Crombaghs@natuurbalans.nl
E.Goverse@ravon.nl
F.Blezer@IKL-Limburg.nl

De gegevens zijn door RAVON, Natuurbalans, de Stichting IKL en door de leden van het Platform verzameld. De Nieuwsbrief is bedoeld voor leden van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad, terreinbeheerders & -eigenaren en geïnteresseerden.

Heeft u vragen of suggesties naar aanleiding van deze nieuwsbrief, dan kunt u contact opnemen met de redactie.

De bescherming van de vroedmeesterpad en geelbuikvuurpad in Limburg, en de activiteiten van het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad worden mogelijk gemaakt dankzij de (financiële) steun van een groot aantal (hieronder opgenomen) organisaties. We zijn hen daarvoor zeer erkentelijk.

SILG - LIMBURG

Subsidieregeling Inrichting Landelijk Gebied

**Van der Hucht
De Beukelaar
Stichting**

voerendaal

provincie limburg

